

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

70. Bányásznapi 2020

A résztvevők egészségének megóvását figyelembe véve és a nemzetgazdaság működőképességének megőrzése érdekében - a vírusveszély váratlan felerősödése miatt - a rendező szervezetek úgy döntöttek, hogy a 70. Bányásznapi, szeptember 3-án Oroszlányba tervezett országos központi ünnepsége, nem kerül megrendezésre.

Az elmaradt rendezvény plakátja

Ugyanakkor, a helyi alapszervezetek, szinte mindenhol, karöltve az adott település vezetőivel – a biztonsági intéz-

kedések betartásával -, koszorúzási ünnepséget tartottak a bányász emlékhelyeken.

A központi rendezvény elmaradása különösen fájdalmas lehetett azok számára, akik – kiválóan végzett munkájuk elismeréseként -, ebből az alkalomból kapott kitüntéseiket ezen az ünnepségen vették volna át. Így ezek az elismerések a helyi bányásznapi megemlékezéseken kerülnek átadásra, de a BDSZ elnöksége is dolgozik azon, hogy minden érintett méltó körülmények között és módon vehesse át kitüntetését. (Mire ez a lapszámunk megjelenik, ezek az események már le is zajlottak. – A szerk.)

Az Innovációs és Technológia Minisztérium épületében szeptember 3-án, csütörtökön 11.00 órától - ekkor kezdődött volna az oroszlányi országos rendezvény – zárt körben, elhangzottak a bányásznapi beszédek, melyekről videófelvétel készült.

Ezen az eseményen részt vett – a központi bányásznapi tervezett elnökségének tagjai közül Dr. Fónagy János országgy-

gyűlési képviselő a nemzeti vagyonnal kapcsolatos parlamenti ügyekért felelős államtitkár, miniszter-helyettes. Kádár Andrea Beatrix az Innovációs és Technológiai Minisztérium energetikáért felelős helyettes államtitkára (Prof. Dr. Palkovics László innovációs és technológiai miniszter úr képviselőjeként). Horváth Péter János a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal elnöke. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke. Rabi Ferenc a Bánya-Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke. Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főtá-
kára.

Ünnepi köszöntőt mondott Dr. Fónagy János miniszter-helyettes, Kádár Andrea Beatrix helyettes államtitkár és Rabi Ferenc a BDSZ elnöke. (A beszédek szerkesztett változatát és a kitüntetettek névsorát az alábbiakban közöljük.)

A beszédek után név szerint felolvasásra kerültek a kitüntetésben részesülők.

Rabi Ferenc megnyitó beszéde

Tisztelt Bányásznapi Ünneplők!

Sajátosan ünnepeljük a 70. Bányásznapot a kialakult veszélyhelyzeti készültség miatt. Azt terveztük, hogy központi szakmai ünnepségünk résztvevőit, az ország bányászait, bányász nyugdíjasait Oroszlány Város Önkormányzata vendégszeretettel élvezve a Művelődési Központjukból köszöntjük. A pandémiás helyzet a virtuális ünnepség lebonyolítását tette lehetővé az Innovációs és Technológia Minisztérium épületéből, amelyet köszönök.

Szeretném megköszönni Oroszlány Város Önkormányzatának is, hogy vállalták és előkészítették a bányásznapi ünnepséget. Ennek a városnak a vonzáskörzetében működött az utolsó jelentősebb mélyművelésű, földalatti szénbánya Márkushegyben. A bányászemberek munkája az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben hozzájárult Oroszlány Város fejlődéséhez, az ipari kultúra megteremtéséhez, de így volt ez az ország többi szénmedencéjében is, Tatabányán, Dorogon, Borsodban, Ózd vidéken, Nógrádban, Veszprémben, Ajkán és a Mecsekben. Ennek kapcsán a 70. Bányásznapi lehetőséget ad arra, hogy emlékezzünk és megköszönjük az elmúlt évtizedek szénbányászainak munkáját. Társadalmi elismerésük, munkájuk iránti szükséglet a II. világháború után, majd az olajválságot követő-

en erősödött, az 1960-as évek közepén még több, mint 140 ezer szénbányász dolgozott Magyarországon, veszélyes körülmények között, nehéz fizikai munkát végezve. Tatabányán számolták ki, hogy ha csak az ottani szénmedencében kitermelt szén mennyiségét vennénk alapul, egy 600 méter magas piramist kell elképzelnünk. Másik összehasonlításban, ha kétféle vasúti kocsiba rakták volna az itt kitermelt szenet, hatvanhatezer kilométer hosszú szerelvény jönne létre, ami másfélszer körbeérné a Földet. Ehhez kell hozzáadni a többi szénmedence hasonló termelését. Azok teljesítménye - s erről szól a Bányásznapi -, akik nap, mint nap vállalták a veszélyeket, azok, akik odafigyeltek egymásra a földalatti munkavégzésben, azok, akik értéket teremtettek, és igyekeztek fegyelmükkel, közösségi hatásukkal a mindennapokra is odafigyelni, s eredményeket elérni.

Igaz ez a már megszűnt földalatti ércbányászokra is, Tapolca, Kincsesbánya, Halimba, Rudabánya, Recsk települések őrzik a hagyományokat.

Törvény volt, hogy a bányában figyelni kellett egymásra, hogy a bányavállalatoknak támogatni kellett a települések fejlődését, kultúráját, sportját, közösségi életét. Ez a bányász mentalitás, kisugárzó erő ad, adott tiszteletet a bányásznak. Egy-egy bányát ma is nosztalgiával emlegetnek a korábban ott dolgozók az összetartozás érzése, a kialakult baráti

munkahelyi légkör miatt is.

Szakszervezetünk, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete több mint 10 ezer nyugdíjas tagja közül 603-an kaptak emléklapot és bányáskorsót 75-70-65-60-50 éves szakszervezeti tagságukért. Köszöntjük őket is, akik bányamunkájuk kezdetétől tartoznak közösségünkhöz. Egy főhajtással szeretnék megemlékezni azokról is, akik már nincsenek közöttünk, de sokat tettek a bányászat sikerességéért, az ország energiául, érekekkel történő ellátásáért.

Külön fejet adtak azok előtt, akik a legtöbbit, az életüket áldozták a bányaművelés során az elmúlt több mint 200 évben.

Kedves Bányásztársaim!

A 70. Bányásznapi adódik a kérdés, hogy a földalatti bányászati szervezetátalakítás után, amely az elmúlt évtizedekben megállapodásokra épült, a bányászatnak, a kitermelő ipárnak milyen jelene, jövője lesz? Bízunk benne, hogy a Mátrai Erőmű Zrt, a Visontai és a Bükkábrányi bányáiból kitermelt tüzelőanyag felhasználásával, hazai munkaerő igénybevételével, legális foglalkoztatással, a munkaügyi kapcsolatok és a kollektív szerződés fenntartásával tovább működik, erősítve az energiaellátás biztonságát, és amikor szükségessé válik a szerkezetváltás a munkavállalók számára méltányosan és igazságosan történik.

(Folytatás a 2. oldalon)

Munkavállalói problémák

A vásárosnaményi A.R.J. Ruhagyárban 514-en dolgoztak. Március hónapban már problémák voltak a jövedelmük kifizetésével, áprilistól a mai napig részben vagy egyáltalán nem kaptak fizetést a szabászok, varrónők, karbantartók. Munkaviszonyukat a cég vezetése nem volt hajlandó megszüntetni, arra vártak, hogy a munkavállalók mondanak fel, lehetőleg úgy, hogy ne kelljen kifizetniük vagy csak részben a felmondási idejüket és a végkielégítést. A BDSZ, a szakszervezeti tagok, tisztségviselők kezdeményezték, hogy demonstráción fejezzék ki elégedetlenségüket a munkavállalók.

A demonstrációt követően a helyi művelődési központ nagytermében tájékoztatók hangoztak el a nehéz helyzetbe kerültek számára. Kiderült, hogy az álláskeresői járadékhoz - amely egyébként is csak három hónapig jár és az összege korlátozott - nem juthatnak hozzá a munkavállalók, mert a cég az ehhez szükséges igazolásokat a munkaviszony felmondása hiányában nem adja ki. A bér garancia alapot pedig akkor lehet igénybe venni, ha elindul a Ruhagyár felszámolása. Kiderült az is, hogy az A.R.J. Ruhagyár Zrt. jogi háttere rendezetlen, a részvények nem felelnek meg a hatályos jogi szabályozásnak, nem történt meg az új részvények kinyomtatása a névváltoztatás és a tőke leszállítás a cégbírósági bejegyzése után.

A munkavállalók után fizetendő egészségbiztosítási járulék, nyugdíjjárulék, gyermekellátási juttatások rendszertelenül, összefüggéstelenül vagy semmilyen módon nem kerültek rendezésre. Vagyis munkavállalók maradtak ellátás, jövedelem nélkül. Azok a munkavállalók, aki egyébként is a minimálbér környékén kaptak fizetést, így nem rendelkeztek tartalékokkal. A munkavállalók béréből levonásra kerül 1,5 % munkae-
rő-piaci járulék. Ennek a felhasználását korábban a munkáltatók és munkavállalók képviselői figyelemmel kísérhették megyei és országos szinten is. Ma ez nem így van! Ez is magyarázhatja, hogy a vásárosnaményi volt ruhagyári dolgozók a mai napig nem jutottak hozzá elmaradt bérükhöz, sokan a 20-30-40 éves munkaviszonyuk után járó felmondási és végkielégítési jogosan járó összegekhez.

Amennyiben a hatályos jogszabályok alapján az ítélezési szünet után a BDSZ ügyvédje sikeresen tudja kezdeményezni a cég felszámolását, a felszámoló rendezi a bér garancia alaphoz az elmaradt jövedelmek kifizetését, optimális esetben decemberben vagy jövő év elején kaphatják meg a jogos juttatásaikat. A bér garancia alaphoz kapható kifizetések összege is korlátozott, munkavállalónként nem haladhatja meg a tárgyévét megelőző második év - Központi Statisztikai Hivatal által közzétett - nemzetgazdasági havi bruttó átlagkeresetnek ötszörösét.

Adódik a kérdés, amennyiben nem tudnak elhelyezkedni 514-en Vásárosnamény vonzáskörzetében, miből éljenek a munkájukat önhibájukon kívül elvesztők, de adódik az a kérdés is, hogy a munkajogi és a most álláskeresői járadéknak hívott munkanélküli segély szabályozás elfogadható-e? Azt kérdezik a kollégák - szerintem jogosan -, vajon a jelenleg hatályos törvényt megsavazók, a jogszabály alkotók, ha hasonló helyzetbe kerülnének, hogyan reagálnának, életminőségüket hogyan tudnák megőrizni, ha a bérükből, fizetésükből kellene megélniük, de azt nem kapják meg. A valós munkanélküliségi adatok ebben a térségben nem igazak, mert még jelenleg is több mint 150 munkaviszonnyal igen, de jövedelemmel nem rendelkező dolgozó van a ruhagyárnál.

Érdeklükben szervezetünk demonstrációt, személyes tanácsadást, egymillió forint szakszervezeti segélyt adtunk, több alkalommal írtunk leveleket az angol tulajdonosnak, a magyar vezető menedzsernek, az egyik legolvasottabb angol napilapban, a The Times-ben jelent meg cikk az angol tulajdonosok magatartásának „bemutatásával”, a nyilvánosságot is igyekeztünk tájékoztatni a kialakult problémáról. Jellemző, hogy a közmédia a meghívásunk ellenére nem adott hírt a kialakult feszültségről. A munkavállalók érdekében tiltakozó levelet írtak az európai és a világ ipari szakszervezeti szövetségeinek főtákarai. A felügyelő bizottság elnökétől is kaptunk válaszlevelet, igazat adva a szakszervezeti álláspontnak. A munkavállalók közül - aki kérte - a bérköveteléseket személyenként küldtük el a cég nyilvántartott címére. A helyi szakszervezet vezetője elismerésre méltó tevékenységet végez, az ő kezdeményezésére próbáljuk a munkahelyteremtést is segíteni a tagjaink érdekében.

Ezek a munkavállalók egyébként magukra maradtak, a város polgármestere ígért támogatást, de a jelenlegi tény: a hatályos magyar törvények nem adtak lehetőséget időbeli, gyors segítségre, a nehéz helyzetbe kerültek támogatására, miközben a hírek alapján milliárdok mentek el munkahely védelemre, a gazdaság újraindítására, egyes cégek kiemelt támogatására.

Ez így nem maradhat, a kilátástalanság, a bizonytalanság a munkavállalók legnagyobb problémája.

Sajnos vannak egyéb problémák is a munkajogi szabályozásban. Érthetetlen, hogy a köztulajdonban, vagy ahogy régebben hívtuk, az állami tulajdonú cégek kollektív szerződése a felmondás és végkielégítés vonatkozásában hatályukat veszítették. Így az ott dolgozók csak a Munkatörvény alapján kaphatnak felmondási és végkielégítési összegeket. A magasabb összegű felmondásnak és végkielégítésnek az a szerepe, hogy megdrágítsa a munkahelyek megszüntetését, így arra ösztönözze a tulajdonosokat, menedzsereket, hogy a munkahelyek megszüntetése helyett modernizálják a termelési folyamatokat, keressenek innovatív megoldásokat. Van egy átmeneti szabály, amely alapján a 2012 előtt kötött kollektív szerződéseket be kell tartani. Érthetetlen, hogy a magyar köztulajdonban lévő cégeknél dolgozók nem részesülhetnek a kollektív megállapodás alapján magasabb felmondási és végkielégítési juttatásban, munkaviszonyuk megszüntetése esetén, ugyanakkor a külföldi és nem köztulajdonú cégeknél a szakszervezetek köthetnek a Munkatörvénykönyvben meghatározott szabályoknál kedvezőbb megállapodásokat. Mi indokolja a hátrányos megkülönböztetést?

Egértékteljesen dolgozó munkavállalók kedvezőbb munkajogi szabályokat érdemelnék!

Rabi Ferenc

(Folytatás az 1. oldalról)

Reménykedünk abban, hogy a szén-külfejtésen munkát vállalók és a fűrőtor-nyoknál dolgozók újra kordedzvémenyes nyugdíjban részesülhetnek. Sajnos a törvényi háttér megszűnése után új szabályozás nem született! Ezt várják az érintett bányászok, mert tudják, hogy 65 éves korukig nem képesek megfelelő fizikai állapotban ellátni feladataikat.

Tisztelt Ünneplők!

A világon, Európában és Magyarországon is az energiaipar mélyreható átalakítása zajlik. A megújuló energia kapacitások kiépülésének szükségességét nem vitatva, abban vagyunk érdekelték a Magyar Bányászati Szövetséggel, hogy a magyar bányáipar is kapjon lehetőséget a természeti erőforrások hasznosítására. Ehhez a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, a Miskolci Egyetem szakembereinek köz-

reműködésével is kiváló szakmai háttéranyagokat készített „A hazai szénvagyon és hasznosítási lehetőségei”, valamint a „Szénhidrogének Magyarországon” című kiadványukkal. A bányáipar lehetőségei függenek az európai és nemzeti szabályozástól, a környezeti szempontokat is figyelembe vevő nyersanyag politikától. Az Európai Unió kutatásra, fejlesztésre és innovációra két kísérleti projektre adott jelentős támogatást: a hidrogén gazdaság kialakítására és a tisztaszén technológiák fejlesztésére. Indokoltnak tartjuk, hogy hazánk mind a két programban vegyen részt, figyelembe véve azt is, hogy Magyarországon 1960 körül még 1,5 millió tonna szenet gázosítottak el klasszikus módon és a szénvegyészetre is jelentős kapacitások épülnek a világ több országában. Az új szemlélet szerint a nyersanyag értéklánc és a komplex hasznosítás kell, hogy előtérbe kerüljenek. Új

munkahelyek létrehozását, foglalkoztatás bővítést, a bányászati szaktudás, szakképzés fejlesztésével is lehet ösztönözni.

A szénhidrogén iparban 80 éve történt a lovászi boltozaton a dr. Papp Simon geológus által kijelölt fűrőponton a termelés megkezdése, 55 éve Algyőnél is az egyik kűtfúrás sikeressé vált. A koncessziók kihasználása, a földgáz készletezés és kereskedelem járulhat hozzá a termelés növekedéséhez, a jó minőségű munkahelyek megőrzéséhez.

Az adalékanyag bányászatban elért eredmények elismerést érdemelnek. Továbbra is indokolt, hogy az üzemekben a jövő tervezéséhez szükséges információkkal rendelkezzenek, hogy a szabályozás segítse a tudatos, kiszámítható termelést, mert ez teremti meg a biztonságos foglalkoztatás feltételeit. Az alapanyag ellátás egyes területeken, megyékben stratégiai kérdéssé vált, ez is

indokolja az új jogszabályi háttér mielőbbi megteremtését.

A bányászati szaktudás hasznosul a Mecsekérc, Mecsek-Öko Zrt.-k, a Bányavagyon-hasznosító Kft. és a Regionális Hulladékkezelő tevékenységében, elsősorban a természet- és környezetvédelem, valamint a hulladékgazdálkodás területén.

Tisztelt Miniszterhelyettes Úr!

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A 70. Bányásznapi adjon reményt, hogy a növekedés időszaka következik, a bányászmunka föld alatt, külszíni bányatérsgében, olaj és gázmezőkön és a földgáztárolásban egyaránt hozzájárul ehhez és ezen keresztül a bányászok, a bányász nyugdíjasok életminőségének javításához, Magyarország sikerességéhez. Ehhez kérjük a kormányzati támogatást, a szociális párbeszédet.

Köszönjük a kiváló munkát végzők elismerését.

A 70. Bányásznapi ennek reményében szervezik országszerte a bányászati vállalkozások, a bányász települések és azok közösségei. Ebben együttműködés alakult ki az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel is, amelynek fontos szerepe van a szakmakultúra, a bányászati hagyományok megőrzésében, fejlesztésében.

Befejezésül szeretném kifejezni a reményem, hogy a COVID-19 vírus a bányászati munkahelyeken - ahogy idáig is - az elkövetkezendő időszakban sem okoz fennakadást a termelésben, hogy a munkavállalók elkerüljék a betegséget. Bízom abban, hogy a jövő évben a Bányásznapi a megszokott módon és hangulatban tudjuk ünnepelni! Jó szerencsét!

Dr. Fónagy János köszöntője

Elnök Úr! Tisztelt Főtitkár Úr! Tisztelt Ünneplők!

A bányászoknak mindig hangsúlyos szerepe volt és van, nemcsak hazánk iparának, gazdaságának, hanem hagyományainak, kultúrájának alakításában is. A bányász-közösség erejét volt szerencsém, életem egy korábbi szakaszában, közelről is megtapasztalni. Személyiségformáló éveket töltöttem Putnokon, sokat tapasztaltam a borsodi bányászoktól emberségről, egymás iránt érzett felelősségről. Ezért is vitatkoztam mindig azokkal, akik úgy vél-

ték, hogy hazánk energiahordozókban szegény ország. Ez természetesen tévedés. Geotermikus forrásaink, kőszén- és lignitkészletünk, valamint a nem konvencionális szénhidrogén-vagyonunk növeli hazánk ellátásbiztonságát, csökkenti importfüggőségünket, ezzel összefüggésben a megújuló energiák nagyobb arányú szerepvállalását is elősegíti. A szénbányászat termelési volumene lényegesen csökkent, de a villamosenergia-termelésben és az energiaellátás biztonságát tekintve, a visontai és bükkábrányi lignittermelés ma is nagyon jelentős

szerepet tölt be hazánkban. Hazánk az újra iparosodás korszakát éli. Újra lendületben vannak olyan ágazatok, amelyeknek szüksége van nyersanyagokra, az alapanyagokra. Az építőipar dinamikus növekedése magával húzza a bányászati is. Gondoljunk csak a vasúti fejlesztésekhez, vagy az építőiparhoz szükséges köre, kavicsra, homokra, amelyek kitermeléséhez nélkülözhetetlenek a hazai lelőhelyek, bányák. De nem csak az építőiparnak van szüksége a bányászati szektorra. A hazai járműipar bővülése következtében például fokozódott a

kohászat, az alumínium- és vasöntészet termelése is. Az állami tulajdonban lévő ásványkincsekkel történő ésszerű és felelős gazdálkodás az állam, a gazdaság és a társadalom közös érdeke. A kormány kezdettől hangsúlyozott célja a hazai energetikai importfüggőség csökkentése, melyben fontos szerep jut a hazai energiahordozó-készletek nagyobb mértékű, költséghatékony és környezetkímélő hasznosításának. Fontosnak tartom a Kormány által elfogadott Energetikai Ásványvagyon-hasznosítási és Készletgazdálkodási Cselekvési Tervet és az ahhoz kapcsolódó intézkedéseket. Úgy vélem, hogy a cselekvési tervben meghatározott feladatok végrehajtásával megfelelő módon tudjuk majd kezelni a

XXI. századi bányászat földtudományi, környezeti és gazdasági kihívásait.

Tisztelt Ünneplők!

Önök tudják, mit jelent a bányászat, a bányász kultúra s az ahhoz való érzelmi kötődés. Hiszen a változó időben is erős közösséget alkotnak ma is, olyat, mely őrzi történeti és kulturális értékeit. Önök, Bányászok ma ismét büszkén, emelt fővel mondhatják, hogy elődeik erőfeszítése nem volt hiábavaló, az általuk létrehozott munkakultúra, szociális vívmányaik, értékrendjük, erkölcsi példájuk ma is elevenen élnek és hatnak. S ezért szeretném a Kormány nevében is kifejezni nagyrabecsülésemet és köszönetemet minden bányász előtt.

Jó szerencsét!

Kádár Andrea Beatrix ünnepi beszéde

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy köszönhetem a szakma művelőit e jeles nap alkalmából. Sajnos a járványügyi helyzet miatt idén a bányásznapi ünnepséget csak online formában tarthatjuk meg, de fontosnak tartom kiemelni, hogy a bányász szakma mindig – de különösen ezekben a nehéz időkben – maga mögött tudhatja a Magyar Kormány támogatását.

A koronavírus járvány a világ szinte minden országát sújtja, olyan kihívásokat állítva elé, amelyekre a válasz nemzeti összefogás nélkül nem lehetséges. A gazdaság lassulása mellett a rövid távú problémák megjelenése, mint a munkaerő rendelkezésre állása, a beszállítói láncok esetleges megszakadása váratlan és új kihívásokat hozhatnak, amelyek munkánkban az ellátásbiztonsági szempontok kiemelt kezelését teszik szükségessé újfent. Jó hír ugyanakkor, hogy az Önök szakértelmével és töretlen munkavégzésével, az elmúlt időszakban is biztosítani tudtuk hazánk folyamatos energia és építő-alapanyag ellátását.

A mai napon több kiváló kolléga évtizedes munkája kerül elismerésre, azonban úgy gondolom, hogy köszönet illeti a szakma egészét a vírushelyzet kezeléséért. A bányász szervezetek példamutató fegyvellemmel és precíz szervezetséggel alkalmazkodtak a veszélyhelyzethez

és nagyon rövid idő alatt biztosították a biztonságos munkavégzést a kollégáknak. Gratulálok Önöknek és köszönöm a rendkívüli körülmények között végzett munkájukat.

A koronavírus járvány miatt leálló gazdaság újraindítása, a magyar gazdasági vállalkozások megerősítése kiemelt prioritásunk - jó példa erre, hogy annak érdekében, hogy megmentsük az Önök által vállalt munkaprogramokat, több könnyítést adtunk a koncessziós társaságoknak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A járvány hatása globális és általános - látható, hogy a világ legmeghatározóbb és kisebb országaiiban egyaránt drasztikus intézkedéseket kellett meghozni a lassítás érdekében. A vírusfenyegetettség tartós változásokat jelent a gazdaság működésében, a társadalmi kapcsolatokban, és a mindennapokban is. A jövő, a járvány lecsengése, ma még bizonytalan. A helyzet láthatóan különbözik a klasszikus recessziótól, így a lehetséges kimeneti forgatókönyvek száma is sokkal nagyobb. A mi feladatunk azonban az, hogy biztosítsuk, Magyarország, a magyar gazdaság felkészültsége és reagáló-képessége a kialakuló új helyzetben

gyorsabbá és hatékonyabbá váljon.

Véleményem szerint ezek az átalakulások esélyt jelentenek a hazai bányászat számára. Az energiaforrások iránti folyamatos kereslet és az ellátásbiztonság folyamatos garantálásának kérdése a fenntarthatóbb, energia-hatékonyabb és innovatívabb megoldások fejlesztését teszi szükségessé. A hazai nyersanyagok fokozott kitermelése, a meglévő eszközpark és infrastruktúra használatának újragondolása, az innováció új esélyeket, utakat teremt az iparág számára is. A terület az Energetikai Innovációs Tanács munkája során is figyelmet kapott, amely azt is vizsgálta, hogyan erősíthetjük hazai ellátásbiztonságunkat a nem-konvencionális, illetve magas inert tartalmú telepek földgáz kitermelését célzó technológiai fejlesztések, támogatások ösztönzők megjelenítésével.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mi az Innovációs és Technológiai Minisztériumban azon dolgozunk, hogy ebben a gyorsan változó világban támogassuk a magyar bányászati ágazat sikeres működését. Közeli jövőben tervezett javaslataink:

Az első témakör, amiben minden-

képpen szeretnénk jelentős előrelépést elérni, az a hazai nyersanyagok fokozott kitermelése. A veszélyhelyzet miatti leállás és az ingatag olajár környezet miatt felfüggesztettük a szénhidrogén koncessziók kiírását, de amint a lehetőségek engedik, szeretnénk újult erővel elindítani a nyolcadik kört.

Szintúgy hangsúlyos kérdés az építőipari nyersanyagok kitermelése. Magyarország lehetőségeihez képest jelentősen alulteljesít a kavics és homok kitermelésben, pedig ezek az alapanyagok jelentik bármiféle beruházás alapját. A szakma bevonásával szeretnénk a teljes ide vonatkozó szabályozást átvizsgálni és a kor igényeihez igazítani.

A hazai nyersanyagok mellett szintúgy hatalmas erőforrás a hazai földhő. A Magyar Kormány célul tűzte ki, hogy 2050-re elérje a klímasemlegességet. Ehhez a vállalásához elengedhetetlen a megújuló energiaforrások jelentős bevonása az energiamixbe, ugyanakkor sok esetben korlátozottak a lehetőségeink. A napelemes fejlesztések mellett ugyanakkor van egy energiaforrás, amely potenciáljával nálunk világviszonylatban is különösen erős és mégis alig támaszkodunk rá, ez pedig a geotermia.

Kollégáimmal egy átfogó fejlesztési koncepciót dolgozunk, amely a teljes geotermikus értékláncot hivatott felfedni.

A rendelkezésre álló földtani és másodnyersanyag információk pontosítása, újraértékelése, erőforrások leltárba vétele, digitalizációja szintén a közeljövő feladata. Több évtizednyi adatunk van a nyersanyagjainkról. Célunk, hogy a felhalmozott adat kincs digitális és elérhető legyen, ne jelentsen akadályt a jövőbeli beruházások előtt.

Elképzeléseink, javaslataink kidolgozásához és megvalósításához szükségünk van a szakma tudására és támogatására, éppen ezért még fontosabbnak tartom, hogy a szakma meglátásai minél jobban becsatornázásra kerüljenek a kormányzati döntéshozatalba.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Miközben jelenleg a világjárvány közvetlen következményeinek kezelésére, pontos hatásainak megértésére összpontosítunk, azon is kell dolgoznunk, miként lehetne biztosítani a gazdaság lehető leggyorsabb felépülését, illetve ehhez az egyes ágazatok hogyan tudnak a legjobban hozzájárulni. Mindannyiunk közös érdeke a hazai bányászat sikere.

Köszönöm, hogy meghallgattak és kívánok Önöknek sok sikert és megbecsülést a további munkájukhoz.

Szerencse fel!

Jogos igénynek tett eleget az a tízfő, akik 2020. szeptember 4-én, a volt Márkushegyi aknaüzem beszálló akna betonfödémjére helyezték el ötvennégy szál fehér szegfűt. A kegyelet és a tisztelet virágait, azon hősök emlékére, akik az üzem működése alatt életüket áldozták! Mivel az utolsó csille felhőzatalakor, vagy az akna tömedékelése

során, ez valamilyen oknál fogva elmaradt.

A pandémiás helyzet miatt hozott korlátozó intézkedések miatt, nem lehettek többen jelen. Reméljük, hogy a helyet, mielőbb, közterületté nyilvánítják és így a megemlékezés mindenki számára lehetségessé válik.

Nem maradtak el a civil szervezetek

által szervezett szabadtéri programok.

Ilyen, volt a XX-as akna egykori dolgozói és a bányamentők találkozója szeptember 5-én, melyen több mint százán voltak jelen. Az oroszlányi bányászokodás során 214 kollégánkra emlékezve koszorút helyeztünk el. Ezt követően Babér Zoltán felolvasta annak a tizenkilenc főnek a nevét, akik az elmúlt egy évben távoztak az élők soraiból. Emlékükre megszólalt a klopacska.

Szeptember 6-án hatodik alkalommal került megrendezésre a „Kerékpározz egy bringáért” bányásznapi kerékpártúra, melyre 165 fő nevezett. Célba érkezést követően kisorsolásra került egy Schwinn - Csepel túra kerékpár. Licskó

Oroszlányi bányásznapi

Csabanak kedvezett a jó szerencse!

A szép Vértesben való kerékpározás széles korosztály részvételével zajlott le. A legfiatalabb résztvevő Göcsei Milán, hatéves, a legidősebb Kóros József, hetvenötéves.

A sporteseményt felkereste a kitűn-

tett Oroszlányi Bányász Koncert és Fesztivál Zenekar, melynek előadását örömmel hallgatták a célba érkezők.

A kosárlabdázók is tartottak egy zárt ajtós játékot melyre kilencvenhat csapat nevezett.

Torma Lajos

Kitüntetettjeink

„Kiváló Bányász” kitüntető cím elismerésben részesült:

Ballai Zoltán az OMYA Hungária Mészfeldolgozó Kft. fűrógépkezelője. **Baranyai István** a Rotary Fűrési Zrt. Fűrás & Kútjavítás éjszakai fő-fűrómestere. **Besenyi Kornél** a Lasselsberger Hungária Kft. Nyékládházi kavicsbánya helyettes bányamestere. **Bogdán Sándor** az ÉDV Zrt. Víztermelő Bányüzem földalatti bányaiparosa. **Dr. Dovrtel Gusztáv** a Mátrai Erőmű Zrt. Bányászati Biztonsági osztályvezetője. **Éberfalvi József** a BVH Kft. Mecseki Környezetvédelmi Bázis vízkezelés technológiai vezetője. **Gábor Sándor** a MOL Nyrt. Kiskunhalas-Szanki termelési régió műszakvezetője. **Hausel József** a COLAS Észak-kő Kft. Tállya Üzem bányászati gépkezelője. **Hogor Zoltán** a MECSEKÉRC Zrt. Geodéziai osztályvezető helyettese. **Jakab Kálmán** a DUSZÉN Kft. Gépészeti vezetője. **Kiss László** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya Termelési osztály szemes akná-sza. **Korsós Arion** az O&G CENTRAL Kft. Konyári Gázüzem Termelőmester helyettese. **Kosdi Gyula** a Duna-Dráva Cement Kft. Vác, Sejce kőbánya Gépkezelője. **Kucsera Béla Zoltán** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai Termelési Főosztály szakvezetője. **Laczendorfer Béla** az EOSZÉN Kft. vágár, aknaudvari termestere. **Lányi Tibor** az MMBF Földgázátroló Zrt. Kereskedelmi vezető szakértője. **Lőrincz Zoltán** a Duna-Dráva Cement Kft. Dunaharaszti Bányüzem bányamestere. **Marosi József** a Lajta Kavics Kft. bányamestere. **Molnár Tamás** a RIKOPET Kft. Gázéllőkészítő

berendezés- és kútkészítője. **Pontyik Csaba** a MOL Nyrt. KT Karbantartási és Technológiai karbantartási szakértője. **Simon Dezső** a WIENERBERGER bányamestere. **Szabó Zsolt Attila** a MÁTRA Bükkábrányi Bánya vezető elektrikus. **Szarka Dániel** a MOL Nyrt. Fűrési és Kútmunkálati Menedzsment Kútmunkálati Felügyelője. **Szarvas Péter** az FGT Földalatti Gázátroló kompresszor és gázéllőkészítő berendezés kezelője. **Szaskák László** a COLAS Észak-kő Kft. Lakatos/Darukezelője. **Titz Tibor** a KÖKA Kft. komlói andezitbánya szerelője. **Tóth László** a Perlit '92 Kft. műhely lakatos. **Turi Sándor** a Magyar Horizont Kft. kútkészítője. **Varga Tamás Soma** az O&G CENTRAL Kft. Konyári Gázüzem Gázüzemi operátora. **Vámos László** a GEOINFORM Kútgeofizika Senior Szerviztámogatási szakértője.

„Miniszeri Elismerő Oklevél” elismerésben részesült:

Bíró Róbert a MOL Nyrt. szenior felszíni technológiai szakértője. **Horváth Gyula** a Bányavagyon Hasznosító Kft. szénhidrogén üzletág-vezetője. **Kovácsné Szatmári Tünde Ildikó** a Pest Megyei Kormányhivatal Bányászati Osztály bányafelügyeleti főgeológusa. **Mednyánszky Zoltán Miklós** a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Hivatali főtanácsosa. **Oláh Sándor** a Magyar Földgázátroló Zrt. Földalatti berendezés kezelője. **Pugner Sándor** a Jász- Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal bányafelügyeleti mérnöke. **Románszky Mónika** az O&G CENTRAL Kft. Kontrollere.

Tasnádi Tibor a Nitrokémia Zrt. vállalkozási Igazgatója. **Temes Mihály** a VERMILION ENERGY Kft. Exploration Geoscientistje. **Valusné Orosz Judit** az MBFSZ Ásványvagyon és Adattári Főosztály vezető-hivatali tanácsosa. **Vágó László** a KÖKA Kft. Miskolc Mexikóvölgyi Mész-kőbánya bányüzem vezetője. **Zelnik Gyula** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai Gépészeti Karbantartó Osztály Művezetője.

A Magyar Bányászati Szövetség Elnöksége

Szaskák Tamás úrnak a MOL Nyrt. Mol Magyarország Kutatás-Termelés vezetőjeként, majd a MOL csoportszintű FF&EBK korábbi igazgatójaként a Magyar Bányászati Szövetség elnökeként végzett kiemelkedő szakmai tevékenysége elismeréséül a „Magyar Bányászatért” szakmai arany emlékérmel díszített „Köszönjük Elnök Úr!” plakettet adományozta.

Dr. Szabó György úrnak a TDE Services Kft. igazgatójának 80. születésnapja alkalmából a szénhidrogén-bányászatban végzett több évtizedes kiemelkedő munkássága, szakmai életútja elismeréséül **Életmű díjat** adományozott.

Dr. Derekas Barnabás úrnak a Mátrai Erőmű Zrt. bányászati stratégiai igazgatójaként a külfejtéses lignitbányászatért-, valamint az MBSZ alelnökeként, a Szénbányászati Tagozat elnökeként 2020. július 8-ig végzett szakmai munkássága elismeréséül a „Magyar Bányászatért” szakmai emlékérmel adományozott.

Német Zoltán úrnak az MMBF Földgázátroló Zrt. műszaki vezérigaz-

gató-helyetteseként az MBSZ elnökségben 2020. június 30-ig kifejtett szakmai munkássága elismeréséül a „Magyar Bányászatért” szakmai emlékérmel adományozott

Több évtizedes szakmai munkájuk, hűségük elismeréséül a 70. Bányásznapi alkalmából „Bányász Szolgálati Oklevél” kitüntetésben részesült:

55 éves szolgálatért: Nagy László az MB 2001 Olajipari Szolgáltató Kft. operátora.

45 éves szolgálatért: Hóhn Zoltán a Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft. diszpécser. **Molnár János** a Mecsekérc Zrt. vezérigazgatója. **Varga Györgyné** Geoinform Kft..

35 éves szolgálatért: Rofrits Vilmos a Nitrokémia Zrt. terepi koordinátora. **Singovszki István** a Perlit '92 Bányászati és Feldolgozó Kft. bányagép szerelője.

25 éves szolgálatért: Besenyi Kornél a Lasselsberger Hungária Kft. Nyékládháza helyettes bányamestere. **Farkas Attila** az Északdunántúli Vízmű Zrt. személyszállító gépkezelője. **Dr. Madarász Tamás** a Miskolci Egyetem docense.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktív- és nyugdíjas bányász-közösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért - a helyi szervezetek javaslatára - emléklapot és ezüst bányászgyűrűt adományozott:

Kiszlé Mohos Katalin asszonynak Nagykovácsi nagyközség polgármesterének. **Vidák Krisztina asszony-**

nak Szászvár község polgármesterének. **Juhász Péter úrnak** Petőfibánya község polgármesterének.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Oroszlány Város Önkormányzata részére a bányász hagyományok ápolásáért, a bányász közösségek támogatásáért, a 70. bányásznapi alkalmából elismerő oklevelet és BDSZ Kongresszusi Emlékérmel adományozott. A díjat **Lazók Zoltán**, Oroszlány város polgármestere, az oroszlányi bányászemlékmű koszorúzási ünnepségén vette át.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréséül a Művészeti Nívódíjat adományozott a Putnoki Irodalmi Daloskör és a daloskör művészeti vezetője Bánkúti Sándorné részére. Az Oroszlányi Bányász Fesztivál Koncert Fúvószenekar és a zenekar karnagya Román Géza részére. Iglai József grafikus részére.

BDSZ Elnöki elismerő oklevél és ezüst bányászgyűrű kitüntetésben részesült Kővári Károly az Üveg-Ásvány Kft. minőségügyi vezetője, aki 1977 óta dolgozik a bányászat területén. A cégnél elsőként valósította meg a minőségbiztosítással alátámasztott termelési és értékesítési rendszerét. A több mint négy évtizedes munkavállalói életutat különböző beosztásokban egy vállalatnál töltötte be, az Országos Erc- és Ásványbányánál, valamint jogutódjánál az Üveg-Ásvány Kft-nél.

Márkushegyi koszorúzás

Harminchét évvel ezelőtt, 1983. június 22-én, hajnali 4 óra 3 perckor sűjtőlégrobbanás történt a Márkushegyi Bányüzem 116-os vágatában.

Harminchét bányász, köztük négy lengyel, életét vesztette. Ez volt a modern kori magyar szénbányászat történetének mindeddig legsúlyosabb tragédiája.

Az ország utolsó mélyművelésű szénbányájában, már bő öt éve befejezték a termelést, de a bányüzem udvarán, memnőként, ott áll a bányaszerencsétlenség áldozatainak emlékműve, mely elé azóta is, minden évben,

elhelyezik koszorúikat, s a megemlékezés virágait a nem felejtő utókor képviselői.

Így volt ez az idén is. Június 22-én, a bányászszakma, a társadalmi és politikai élet, a bányász érdekvédelem képviselői, az áldozatok egykori barátai, kollégái, családtagjai emlékeztek, idézték fel a munka frontján hősi halált halt bányászok alakját, annak a fájdalmas, felejtethetetlen napnak az eseményeit.

Bencsik János és Dr. Istvánfalvy Dávid az országgyűlési képviselők nevében, a Vértesi Erőmű Zrt. képviselőjében pedig Dr. Magyar József elnök-vezérigazgató, valamint helyettese, Dr. Karda László illetve Forisek István műszaki vezető és munkatársai koszorúztak.

Az szakszervezetek vezetői közül Ácsi Péter (VDSZSZ), Torma Lajos és Vasas Mihály (BDSZ) rótták le kegyeletüket. A környező települések emlékező vezetői között volt Lazók Zoltán

oroszlányi, Csordás Mihály pusztavámi, Fenyves Péter móri és Csonka László bokodi polgármester is.

A bányászhosok előtti tisztelgés a Bányászhimnusz hangjaival ért véget.

Mór

Tapolca

Pilisvörösvár

Várpalota

Bányásznapi 2020

A dolgozói érdekvédelem stációi

Munkaharc az ARJ Ruhagyár ügyében

Előzmények

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) sajtónyilatkozata az A.R.J. Ruhagyár Zrt. Alapszervezeténél kialakult helyzetről.

„Az A.R.J. Ruhagyár Zrt. dolgozóit a magyarországi vezetők a tulajdonossal egyetértésben március 23-tól egyoldalúan fizetés nélküli szabadságra küldték, megrendelés hiányára hivatkozva. Ez a döntés ötszázharminc munkavállalót és több száz szakszervezeti tagot érintett. Már a március hónapi béreket is csak részben fizették ki a munkavállalóknak. Április hónapban sikerült maszkok gyártására megrendelést szerezniük a magyarországi vezetőknek. Először harminc főnek, majd kétszázhetven főnek tudtak munkát biztosítani, de kétszázötven munkavállaló maradt ellátás nélkül.

A dolgozókkal szerződést módosítottak, de a munkáltató által ajánlott 70%-ra csökkentett jövedelmüknek csak egy részét (60%-át) fizették ki.

A táppénz, a gyermekgondozási díjak folyósítása sem történt, meg törvényesen. Május 20-a után minden dolgozó jövedelem nélkül maradt, a júniusban esedékes fizetés is késik.

A munkavállalók elérték türröképességük határát. A cégvezetés felajánlotta, ha az elmaradt béreket nem fizeti ki, akkor újraindulhat a termelés. Ezt a helyi szakszervezet és a BDSZ elfogadhatatlannak tartotta, ezért demonstráció megtartására készülnek szervezeteink.

A BDSZ levélben fordult az IndustriALL Globál (Ipari Szakszervezeti Világszövetség) és az IndustriAll Europe (Európai Ipari Szakszervezeti Szövetség), melyeknek főtítkárai levélben szoltították fel a vállalat vezetését, tulajdonosát az elmaradt munkabérek és juttatások kifizetésére, a BDSZ-szel és a helyi szakszervezetekkel történő tárgyalásokra.

A cég több ruházati világmárkának állít elő kollekciót, ezek etikai kódexszel rendelkeznek, amelyeknél minimális alapkövetelmény a megfelelő szociális párbeszéd, a munkavállalók bérének kifizetése.

A BDSZ a segély alapjából 1.000.000 forinttal tudta segíteni tagjait, de ez nem oldja meg a problémát.”

A demonstráció

A fenti okok következtében, s mert megengedhetetlen, hogy Magyarországon a munkavállalók bérét ne fizessék ki, az A.R.J. Ruhagyár Zrt. munkavállalói, szakszervezeti tagjai érdekében a BDSZ demonstrációt szervezett, 2020. július 13-án 10 órai kezdettel, Vásárosnaményben.

A gyár melletti nagy parkolóban, mintegy négyszáz ember gyűlt össze, hogy kifejezze tiltakozását a tulajdonos munkavállalóellenes intézkedéseivel szemben. Ott voltak a cég dolgozói, a BDSZ delegációja, éppúgy, mint a társzakszervezetek, vagy a céljaikkal szolidaris civil képviselői.

A demonstráción felszólalt Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke és Filep Sándor, Vásárosnamény polgármestere.

A beszédek előtt, közben és után felolvasták azokat a táviratokat, leveleket, amelyeket érdekvédelmi szervezetek, könnyűipari cégek dolgozói, s a ruhagyári munkavállalók bérharcával szimpatizáló magánszemélyek küldtek.

Az alábbiakban Rabi Ferenc beszédéből idézünk.

- Sajnálom, hogy ide kellett jönnünk, hogy demonstrálnunk kell az A.R.J. Ruhagyár munkavállalóinak elmaradt bérfizetése miatt – kezdte felszólalását a BDSZ elnöke. - Sajnálom, mert akik eljöttek ide, azok a munkavállalók, több évet, évtizedeket dolgoztak a gyárban, minőségi munkát végezve. Lehetett számítani a szaktudásukra, most pedig a ledolgozott munkaóráik után sem kapják meg a megérdemelt jövedelmüket. Az foglalkoztatja őket hogyan és milyen módon tudják biztosítani a megélhetésüket. Ezért sajnálom, hogy tüntetni kell, de ugyanakkor azt is szeretném elmondani, hogy a szakszervezetünk az elmúlt nehéz időszakban - figyelembe véve a ruhagyári szakszervezeti vezetőknek a kéréseit és javaslatait - igyekezett erőteljes lépéseket tenni az elmaradt munkabérek kifizetése érdekében, és ami ettől talán még fontosabb: a munkahelyek megőrzéséért. Mert akik itt vannak, elsősorban dolgozni szeretnének, a munkájukért tisztességes bért kapni és ebből a családjaik megélhetését biztosítani.

Amikor először jeleztük a cég általános képviselői felé az elfogadhatatlan helyzetet, én magam is elcsodálkoztam azon, hogy Dubajban van bejegyezve az A.R.J. Zrt., két olyan általános képviselővel, akik külföldiek és csak ügyvédi irodán keresztül lehet a kapcsolatot tartani velük. A magyar ügyvezetőre maradt, hogy próbáljon meg ebben a helyzetben, döntési hatáskörök nélkül, eredményes munkát végezni. Ez így nincs a helyén. Az volt az első intézkedésünk, hogy a BDSZ ügyvédje angol nyelven felszólítást küldött a tulajdonosnak, hogy az elmaradt járandóságokat fizesse ki. Érdemi választ erre nem kaptunk. Ezért a következő javaslatunk az volt, ha ez nem megy, akkor a BDSZ, mint ágazati szakszervezet indítson el egy akciószorozatot. Szakszervezetünknek európai és globális szinten is van szakszervezeti háttér. Ez az IndustriAll Europe az Európai Ipari Szakszervezeti Szövetség és az IndustriAll Global világszövetség. Hozzájuk azért kellett fordulni, mert a cég Dubajban van bejegyezve. Ők küldtek egy levelet a tulajdonosoknak, az általános képviselőknél, hogy ragaszkodnak hozzá, hogy fizessék ki az elmaradt béreket és kérik, hogy folytassanak párbeszédet a jelenlévő munkavállalói képviselőkkel. Erre sem történt érdemben reagálás. Az IndustriAll Europe és az IndustriAll Global megígérte - a mai demonstrációról küldünk nekik információkat és fotókat -, hogy

nem állnak meg, igyekeznek az A.R.J. munkavállalóinak ügyét nemzetközi szinten tovább vinni. Sőt, ha nem lesz változás, kezdeményezni fogjuk, hogy azok a tulajdonosok és általános képviselők, akik felelősek a kialakult helyzetért – külföldiekéről van szó elsősorban - kerüljenek egy olyan háttérű ILO-s, Nemzetközi Munkaügyi Szervezet által nyilvántartásba, ahol figyelembe veszik, hogy nem teljesítették a kötelezettségeiket. Mert Önök itt a téren, mint munkavállalók teljesítettek. Amikor kellett, bementek dolgozni, amikor kellett, túlóráztak. Amikor azt mondták, menjenek maszkot varrni, mert a maszkvarrásból lesz jövedelem, akkor mentek. Az ígértéhez képest tíz százalékkal kevesebb összeget kaptak azok, akik részt vettek a munkában. Nagyon sokan vannak, akik harmadik, negyedik hónapja nem kapnak már jövedelmet. Ez így tarthatatlan.

Nem nyílt meg a bértámogatási rendszer, mert nem vállalták a tulajdonosok, hogy legalább részben foglalkoztatják Önöket. Ez az állami támogatás feltétele. Nem érkezett meg az a lehetőség sem, hogy az álláskeresési járadékot igénybe vehessék, mert a munkaviszonyuk még meg van, felmondás nem történt, illetve vannak olyanok, akik közös megegyezéssel elmentek úgy, hogy ezzel lemondtak a felmondással

járó végkielégítésről, és máshol próbálnak munkát szerezni. De akik itt vannak a téren, azok évtizedek óta dolgoznak a gyárban, vannak olyanok, akiknek pár hónap hiányzik a negyven éves női nyugdíj jogosultságukhoz. Azok azon gyötrődnek most, hogyan szerzik meg. Vannak olyanok, akiknek számlákat kell befizetniük, és azon gyötrődnek, hogyan és milyen módon tudják majd ezt megtenni. Szakszervezetünk hiába adott egymillió forint támogatást az A.R.J. Zrt. Alapszervezet tagjainak, azzal nem lehet megoldani ezeket a problémákat. Ez csak egy kis tapasztalás, hogy könnyebb legyen.

Úgy gondolom, hogy ha a nemzetközi fellépés, az ügyvédi felszólítás és a mai demonstráció sem hoz eredményt, a következő lépéseket kell majd megtennünk a kifizetetlen munkabérek miatt: Vagy felszámolási eljárást kezdeményezünk, vagy a cég kénysztörtölését. Ebben az esetben egy munkabérért felelős biztos lehet kérni, aki reményeink szerint legalább az elmaradt jövedelmeket vagy annak egy részét a felszámolási eljárásban ki tudja gazdálkodni. Az elmaradt munkabérek, a végkielégítés kifizetése ilyen módon megtörténhet. A felszámolás vagy a kénysztörtölése a cégnek szükséges azért is, hogy a bér garancia alap megnyíljon. Ez lehetőséget biztosít maximum öthónapnyi, két évvel ezelőtti, átlagkereset kifizetésére az elmaradt bérek vonatkozásában. Ezek hosszadalmas folyamatok, ezért feladat most az is, hogy az eljárási rendben próbáljunk gyorsítani, próbáljunk meg az Önök nevében is javaslatokat tenni.

Ilyen javaslat lehet a kormányzathoz, hogy vegyék figyelembe, hogy ötszáz-

harminc ember veszítette el a munkáját, vegyék figyelembe, hogy a környéken most a veszélyhelyzeti kihívások miatt munkát nem lehet találni, vegyék figyelembe, hogy új munkahelyen a jelenlévők nagy része már nagyon nehezen tud elhelyezkedni. Ennek nyilvánvaló oka, hogy az Önök szakképzettségéhez szükséges munkahelyszám nincs meg. Az idősebb korosztály tagjai a munkaerőpiacra már nehezebben tudnak elhelyez-

kedni. Bizony ebben a helyzetben intézkedésekre van szükség. Az egyik ilyen lehet, hogy e nagyműltű gyár munkavállalóinak a szaktudását ki kell használni. Hiszen ez volt Vörös Október Ruhagyár, volt Elite, volt Berwin és most utoljára A.R.J. Ruhagyár. Az a tudás, ami ott van Önöknél az öltöny és egyéb ruházati termékek varrásában, az elég volt világmárkák gyártásához is. Ez nem sok helyen van meg Magyarországon. Nem lenne szabad magunkat elveszni. Ha úgy gondolják, hogy nyitható támogatási forrás, akkor azt a szaktudást, amely megvan Önöknél, ne hagyják elveszni. A kormányzat felé elhangzó kérés, hogy adjanak egyenruha, orvosi-, egészségügyi eszközök vagy más gyártására lehetőséget és támogatást. Ebben a nehéz helyzetben lehessen megőrizni a nehéz helyeket, vagy azok egy részét, hogy utána piaci alapon - mint korábban is - tudjanak tovább eredményesen dolgozni, ha kell új cégnél. Arra kérem a jelenlévő, az ügyben tenni tudó, képviselőket, hogy ez irányban is segítsék a munkavállalókat, a szakszervezetek követeléseit, kéréseit.

A tulajdonosoknak azt üzenjük, hogy abból a profitból, ami korábban képződött, kerüljenek azonnal kifizetésre az elmaradt bérek! Ezt követelték a nemzetközi szakszervezetek is.

Van egy új helyzet is. Ha az álláskeresési járadék meg is nyílik, az három hónapig jár Önöknek. Azután, ha nincs egyéb jövedelem, veszélybe kerül az egészségügyi szolgáltatás is, hiszen az új szabályok alapján, csak azok a biztosítottak, akik, vagy akik után fizetik az egészségügyi szolgáltatási járulékot. Az a kérésem az önkormányzathoz,

hogy vegyék figyelembe, Önök nem a saját hibájukból nem akarnak dolgozni, hanem azért, mert elment Önök alól a munkahely. Az elképzelhetetlen, hogy aki ebben a helyzetben megbetegszik és nem tudja fizetni a havi 7710 forintot, az pár hónap múlva elveszítsé az ingyenes egészségügyi szolgáltatás lehetőségét is. Ezen a területen amennyiben szükségessé válik, az önkormányzat támogatására lesz szükség.

Érezhetően nagyon sok a bizonytalanság, ellentmondás, amelyek feloldását kérjük, és ha kell, a későbbiekben követeljük is, hogy legyen megoldás a demonstráló munkavállalóknak. Ezt a kiszolgáltatottságot meg kell szüntetni.

Ezért kérem a Zrt. jelenlévő gazdasági vezetőit, hogy kihasználva az összes lehetőségüket próbálják meg legalább az elmaradt munkabéreket rendezni. Utána azt kérjük, hogy a kormányzat és az önkormányzat is a maga lehetőségeivel és eszközeivel segítse az Önök jövőképeinek kialakítását.

Azért vagyunk itt, hogy ennek nyomatókat adjunk. Nagyon köszönöm, hogy eljöttek más szakszervezetek képviselői is a Magyar Szakszervezeti Szövetségtől, annak a Nőtagozatától, hogy kifejezzék Önökkel a szolidaritásukat. Egyet tudunk ígérni. Mi választott képviselői vagyunk ennek a szakszervezetnek, és amit lehet, amit tudunk, mindent megteszünk, hogy Önök, szakszervezeti tagjaink ne sokáig maradjanak bizonytalan helyzetben. De a döntés, a megoldás nem a mi kezünkben van. Ezért ha kell, ha szükséges, nyomást kell gyakorolnunk, mert kell a megoldás, nem lehet a családokat bizonytalanságban tartani.

Azt elismerjük és tudjuk, hogy a könnyűiparban rendkívül nehéz helyzet alakult ki az elmúlt hónapokban. Az áruforgalom közel hatvan százalékkal esett vissza. De ez nem azt jelenti, hogy akik korábban befizették a munkaerőpiacba a bérük másfél százalékát a munkáltatójukon keresztül, akik korábban vállalták a közösségi adó terheket, most itt maradjanak teljesen kilátástalan helyzetben. Túl sokan vannak, akik nem tudják, hogyan tovább! Fogjunk össze, küzdjünk a megoldásért. A könnyűipari szakszervezetek, alapszervezetek már több éve egy szakszervezetben vannak a bányászokkal, és e miatt is engedjék meg, hogy bányászköszöntéssel mondjam, kísérje a követeléseinket a jó szerencse!

A munkásgyűlés

A vásárosnaményi Művelődési Központ nagytermére volt szükség, hogy az A.R.J. Ruhagyár Zrt. munkavállalói meghallgassák a BDSZ Központ és a helyi alapszervezet által szervezett tájékoztatókat. A rendezvényen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály vezetője, a város aljegyzője, az A.R.J. Ruhagyár HR igazgatója, a BDSZ ügyvédje, elnöke és alelnöke adott infor-

mációkat és lehetőséget a bevezetők után kérdésekre. Élénk vita alakult ki, a hozzászólók jelezték, hogy nehéz élet-helyzetükben megoldást várnak a cég tulajdonosaitól és a megyei vezetéstől és a városi önkormányzattól, valamint a Kormányzattól is.

A jelenlegi helyzet

Sajnos nem írhatjuk le, hogy a cég dolgozóinak helyzete megnyugtatóan rendeződött. Még koránt sincs vége. Ami tény, hogy március végétől nincs rendes fizetése a munkavállalóknak. A munkáltató nem hajlandó felmondani a munkaviszonyokat, jelenleg is még több mint százötvenen munkaviszonyban állnak. A dolgozók egy része rendkívüli felmondással – ehhez a BDSZ adott mintát –, megszüntette a munkaviszonyát. A könnyűipari területet felügyelő alelnökkasszony prioritással dolgozik azon, hogy minden egyes munkavállaló bérkövetelését elküldjék és megjelenítsék a következő időszakban, a cégénél is és a későbbiekben, esetleg, a felszámolónál. Megpróbálnak, szakszerve-

zetként, közreműködni abban, hogy új munkahelyek jöjjenek létre.

Kezdeményezték a cég felszámolását, vagy kényszerszüneteltetését, hogy a munkavállalók számára megnyíljon a bér garancia alap, s mielőbb hozzáférjenek az

álláskeresési járadékhoz.

Júliusban kezdett el az ügyön dolgozni a BDSZ által megbízott Ráczy Ügyvédi Iroda. Összegyűjtötték a dolgozók követelését és eljuttatták a cégnek. Ebben benne van, hogy milyen követelésük van, s az is, hogy amennyiben tizenöt napon belül nem teljesítik, úgy a dolgozó megindítja a szükséges, peres eljárást, ide értve a felszámolási eljárást is. Ez elindult, de a bíróság még, ezidáig, nem foglalkozott az ügygel, tekintettel a pandémia következményeként végrehajtott szervezeti összevonásokra. Ez tehát folyamatban van, remélhetőleg elindulhat a dolgozók által kezdeményezett felszámolási eljárás. Ugyanakkor a szakszervezet is, mint hitelező, mivel egyhavi tagdíjat nem kapott meg, elindíthatja a felszámolási eljárást. A kényszerszünetelési eljárás is elindulhat ezzel párhuzamosan,

bár az előbbire nagyobb az esély, ami a gyorsaságot illeti, mert annak három hónapon belül kell bekövetkeznie, valószínűsíthetően december közepére megvalósulhat, míg az utóbbi hat hónapig is eltarthat. A gyorsaság az egyébként abnormálisan túlterhelt bíróságokon múlik. Még azon, hogy a járványhelyzet milyen változásokat indukál a jogszabályokban.

Közygűlés nem hívható össze, hiába próbálkozik ezzel az ügyvezetés, mivel a részvények ügye rendezetlen.

Ami tanácsként adható, az az, hogy aki tudja, mondjon fel azonnali felmondással, abban az esetben, ha lehetősége van már elhelyezkedni. Tudniillik ezzel, mivel a munkáltató nem fizetett, jogosulttá válik az összes, addig megszerzett juttatásra. Azok számára, akik Gyese, táppénzen vannak, vagy elérték majd nem a negyvenéves női nyugdíjlehetőséget, az a javasolt, hogy mivel fennáll a biztosítási jogviszony, ne mondjanak fel. Ha a felszámolási időszakban szűnik meg a táppénz, vagy a Gyes, akkor a felszámoló rendezi a jogviszonyt, aki pedig időközben elérné a negyven éves nyugdíjkorhatárt – a szolgálati ideje legyen meg mindenképpen! – akkor inkább maradjon munkaviszonyban még jövedelem nélkül is, hogy élni tudjon a lehetőséggel.

A helyi szakszervezet – különösképpen Újvári Bertalanné, Zsuzsa, alapszervezeti vezető – híhetetlen energiákat mozgósítva dolgozott azon, hogy harcuk eredményes legyen. Kijárta, hogy közmunkát kapjon néhány olyan dolgozó, aki végképp ellehetetlenült helyzetbe került.

Azok a helyi munkavállalók, akik nem voltak szakszervezeti tagok, más-

fél hónappal ezelőtt beléptek. Felmerült a további együttműködés lehetősége. Ennek a leghatékonyabb módja egy területi alapszervezet létrehozása. Az induló létszám a jelenlegi háromszáz tag, s kinyílik a lehetősége annak, hogy mások is belépjenek ide. Ehhez kell egy bázis, így felmerül, hogy a BDSZ a városban ingatlant biztosítson a működéshez.

Van jelentkező arra, hogy a termelés is meginduljon, olyan huszonöt-harminc fő részére, a vállalkozás maszkokat készítené. A BDSZ segíthet abban, hogy a végleges csarnok felépüléséig, ideiglenes helyen folyhasson a gyártás.

*

Az ARJ Ruhagyár dolgozóinak ügye – ahogy a legutóbbi stáció elején írtam – még nem jutott nyugvópontra. De minden elemében nyomon követhető a munkavállalói érdekvédelem. A BDSZ végzi a dolgát, segítője, motorja és vezetője a munkaharcnak, helyi és felsőbb szinten egyaránt. Sok minden és sok mindenki nehezíti ezt a küzdelmet. Olykor munkajogi szabályok, rendelkezések teszik majdhogynem reménytelenné az eredményességet, olykor hatalmi pozícióban lévő emberek gördítenek akadályt az érdekvérvényesítés útjába.

Felmerül a kérdés: Vajon hol tartanánk, ha a gyárban nincs alapszervezetünk? Hol tartanánk, ha nem lenne olyan agilis, elkötelezett és mindenre elszánt vezetője, mint Újváriné Zsuzsa? Hol tartanánk, ha a szolidaritás nem válna tetterővé? Vagyis hol tartanánk, ha nem lenne szakszervezet?

A tények ismeretében az én válaszom az, hogy soha. De döntse el az Olvasó!

Hámori István Péter

Kő-kavicsos helyzetkép

Beszélgetés Benkő Tamással a Colas Északkeleti szakszervezeti bizottságának titkárával és Bárány Tiborral, a Lasselsberger Hungária Kft nyékládházi kavicsbánya szakszervezeti titkárával

- A kő és kavicsbányászat – ez utóbbi kis mértékben ugyan, de minket is érint – az utóbbi két évben dinamikus fejlődő pályára állt – kezd a beszélgetést Benkő Tamás. - 2019-ben csúcsot döntöttünk, amikor 3 millió 678.832 tonnát értékesített a társaság. Ebben az évben is jól megy a piac, nyár elején, május-júniusban szokott bekövetkezni egy kisebb mértékű visszaesés az értékesítésben, ami az év második felében ismét növekedést mutat. Elég sok helyre szállítottunk - pl. vasútépítéshez, autópályák, autótutak, közutak építéséhez -, zúzott követ.

- A 2020-as évet jól kezdtük - folytatja Bárány Tibor. - Négy műszakban indult a termelés, ami a mai napig tart. Két bányatavunkon lehetséges a kotrás, illetve az egyiken folyamatosan, de a másikon is összeszerelve, termelésre kész a kotrógéppel, reméljük, ősszel ott is elkezdődhet a kavicsbányászat. Vasúton és közúton is szállítottunk alapanyagot útalapba, és hidbetonozásokhoz. Tehát van kereslet a zúzott anyagokra is, nem csak az osztályozott (Ú. n. frakciós) anyagokra. Mindegyik termékünket rentábilisan tudjuk előállítani, és úgy viszik, mint a cukrot, hogy ezzel a hasonlattal éljek. Természetesen vannak átmeneti visszaesések, de ezek nem számottevőek, az ágazatra jellemző egyenes fejlődés ránk is vonatkozik.

- Milyen dolgozó létszámmal végzitek ezt a munkát?

- Közel száz fővel. Ebben benne van a termelő, illetve javító személyzet is. Ahogy említettem négy műszakban dolgoznak a termelők az osztályozó berendezéseknél és a hajózásnál is, tehát a munkavégzésük folyamatos, a hét minden napján. Az állandó délelőttiösök száma olyan harminc-harmincöt fő. Ebben benne vannak a rakodások, az anyagkiadók, a TMK-sok (villanyzerelők, lakatosok, stb.). A többiek pedig, ahogy már említettem, váltóműszakban járnak. A

szakszervezeti tagjaink száma különben huszonhét fő.

- Jelenleg százhatvannyolc fővel dolgozunk – veszi át a szót Benkő Tamás. - Ebben benne van negyven fő szellemi munkavállaló, a többséget a fizikai állomány teszi ki. A tállyai, a szobi és a nógrádkövesdi üzemek kétműszakos, a kisebb üzemek egyműszakos munkarendben dolgoznak, folyamatos kiszállítással. Nálunk, a bértárgyalásoknál már három éve kikéri a munkáltató a szakszervezet álláspontját arról, hogy milyen mértékű béremelési elképzelése van. Mi minden alkalommal egyeztetünk a munkavállalókkal, illetve kérjük a BDSZ segítségét ahhoz, hogy minél jobb bértárgyalást kössünk, s minél kedvezőbb bértől kívüli juttatásokat harcoljunk ki. Az elmúlt pár évben ez működött, reméljük, hogy a jövőben sem lesz másképp, s a munkáltatóval kialakult jó partneri viszony megmutatkozik az eredményességben is. A szellemi állomány fixbéres, az ő esetükben nehezebb a bértárgyalás, de értük is minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy felzárkóztassuk őket.

- A megrendelés meghatározza a termelést, a termelés meghatározza a munkavállalói létszámot. Ha a termelés ciklikus, szezonális, akkor a létszám is ingadozik. Hol több ember kell, hol kevesebb.

- Nálunk ez úgy van – mondja Tamás -, hogy január-február-márciusban, amikor központi javításra megáll az üzem, vagyis minden üzemben egyszerre kezdődik a javítás, akkor a munkavállalók heti forgásban dolgoznak, de mindenki folyamatosan végez munkát. Március vége, április eleje, amikor beindul a piac, az egész állomány behívásra kerül, s folyamatosan dolgoznak. Most pl. a tállyai üzemben délelőttiös műszakban hattól délután négyig tízórás a műszak, délután négytől éjfélig nyolcórás. Júliusban nem, de a többi hónapban szombaton a délelőttiös műszak is bent van, termelésben.

- Mi az, ami ebben a helyzetben a munkavállalók legfőbb gondja? Milyen érdekvérvényesítési ügyekben keresik meg a szakszervezetet?

- A pandémiás helyzet bizonyos szempontból meghatározta az érdekvédelem

irányát is. A Társaság nem tudta fizetni az első negyedéves mozgóbért, habár a tervben benne volt. A második negyedévben – mivel a szakszervezet beállt ebbe az ügybe – megkereste rá a fedezetet. Kérdésedre válaszolva, elsősorban ebben az ügyben kerestek meg minket a munkavállalók. De a szakszervezet által kínált szolgáltatások ügyében is nagy az érdeklődés. Vodafone, Praktiker Áruház, Signal Biztosító, az általuk nyújtott kedvezmények, amit a leginkább kedvelnek a tagjaink. Ezek tagkártyához kötöttek. A tagjaink részére csoportos balesetbiztosítást és felelősségbiztosítást kötöttünk, amit a tagdíjból fedezünk. Most éppen arról tárgyalunk a biztosítóval, hogy ha valaki a vírustól lebetegszik, a kezelése költségeit biztosítási alapon rendezzék.

- A jelenlegi helyzet milyen kihatással van a taglétszám alakulására?

- Elég nehéz megtartani a tagokat – mondja Benkő Tamás. - Jelenleg ötvenhét fős tagsággal rendelkezünk. Az első félévben hét tagot veszítettünk el. Nem rossz a szervezettségünk, de mindenképpen arra törekszünk, hogy gyarapodjon a szervezetünk. Persze ez a mostani, vírusos helyzetben, elég nehéz. Még édesapámék (Benkő Sándor volt a társaság első szakszervezeti titkára. – A szerk.) alapították a Kőbányászokért Alapítványt. Az Alapítvány célja, hogy az aktív, nyugdíjas illetve munkahelyüket veszített kollégáinkat anyagilag segítse. Szerencsére az Alapítvány vagyona lehetővé teszi, hogy ennek a feladatunknak megfeleljünk. Nem mindig volt ez így, küzdöttünk likviditási gondokkal, de mára stabilizálódott a helyzetünk. Annak is köszönhetően, hogy a fizetések emelkedtek, magasabb lett a tagdíjbefizetés mértéke. Alapszervezetileg nem segítünk, az ilyen jellegű támogatásokat alapítványi szinten igyekszünk megoldani. A tagdíjakból befolyó alapszervezeti vagyontól, többek között, a különböző – a tagság körében népszerű – rendezvények belépődíjait fizetjük ki. Visszatérve a kérdésedre, mi ilyen formán igyekszünk a tagvesztést megakadályozni.

- A Tamás által elmondott problémákkal küzdünk mi is – veszi át a szót Tibor.

- A mozgóbérrel nekünk is volt gondunk, de megoldódott. Köszönhetően annak, hogy az üzemvezetéssel viszonylag jó partneri viszonyt alakítottunk ki, ha valami olyan konfliktushelyzet állna elő, ami a munkavállalókat érinti, személyes megbeszélésekkel tisztázni lehet a helyzetet.

- Nincs olyan kezdeményezése a munkáltatónak, hogy, mondjuk, a Kollektív Szerződés bizonyos pontjait, neki kedvező módon változtassátok meg?

- Egyelőre nincs érvényes Kollektív Szerződésünk. A régi lejárt, dolgozunk azon, hogy megújuljon, javaslatainkat újból eljuttattuk a munkáltatóhoz. Hat éve húzódik ez a dolog, valami mindig megghiúsította a megkötését. A gazdasági

Bárány Tibor

vezetés nem lelkesedik túlságosan, hogy létrejöjjön, mi viszont azon vagyunk, hogy legyen érvényes megállapodásunk, hiszen jóval könnyebbé válna mindenféle tárgyalás, gondolkodás itt elsősorban a bértárgyalásra. Visszatérve arra kérdésre, hogy milyen problémákkal keresik meg a szakszervezetet a munkavállalók. Sokszor olyannal, amivel nem tudunk mit kezdeni. Ha egy dolgozó nem tartja be a munkahelyi szabályokat, ugyanakkor követelésekkel lép fel, annak nem tudok segíteni, mert nincsenek érvek mellette.

- A potyautas jelenséggel mit tudtok kezdeni?

- Nem sokat. Nagyon megnehezíti a tagszervezést is. Ők csak azt látják, hogy vannak a tagkártyához kötött szolgáltatások, meg karácsonykor egy kis ajándék, ami nálunk is hagyomány. Erre azt

mondják, ezek nem nagy dolgok, ezért nem érdemes tagdíjat fizetni. Hiába magyarázzuk, hogy a szakszervezet nem ezekből a kedvezményekből áll. A fiatalok már nem emlékeznek azokra az időkre, amikor egy-egy vívmány, amit az érdekképviselő ért el, harcolt ki, sokszor a munkahely megtartását garantálta. Azt is hiába mondjuk, hogy az egyéni munkaszerződés kiszolgáltatottá teszi őket. Bólogatnak, hogy igen, igen, de ha a tettek mezejére kell lépni, hátrának. Azt reméljük, hogy ha lesz jól megkötött kollektív megállapodásunk, talán változik a helyzet, pozitív irányba.

- Mi 2017-ben újítottuk meg a Kollektív Szerződésünket – füzi hozzá Tamás. - A BDSZ elnökével és munkaügyi szakértőjével konzultálva, sikerült egy olyan megállapodást kötnünk, amiben a régi vívmányainkat megtartottuk. Megmaradt a délutános műszakpótlék, van éjszakai műszakpótlék, stb. Amikor nálunk is azzal jönnek néha a tagjaink, hogy nem kell érdekképviselő, mert így

Benkő Tamás

is részeseülünk a vívmányok biztosította előnyökből, mindig azt mondom: nézzétek meg, hogy 2019-ben mennyi délutános műszakpótléket kaptatok. És ha megszűnik a szakszervezet, a Kollektív Szerződés, akkor mennyit fogtok kapni. Szakszervezet nélkül mindez nem lesz. Akkor észbe kapnak, hogy erre ők nem is gondoltak. Ez is azt mutatja, hogy az érdekvédelmi munkafolyamatos kapcsolattartást követel meg a tagsággal. Ha elfelejtkezünk róla, ők figyelmeztetnek. Szerencsére mi figyelünk erre.

- hip -

Százhuszonhat éves a Jó szerencsét köszöntés

Egy elmaradt emlékülés margójára

2020. januárjában már megkezdődött az 1994-ben először -, majd minden évben eddig megtartott emlékülés szervezése és minden szakmai médiában is meghirdetése A szakmai előadásra

2011

dr. Kaderják Pétert az Innovációs és Technológiai Minisztérium energetikáért és klímapolitikáért felelős államtitkárt-, az emlékbeszédre dr. Szabados Gábort az OMBKE ügyvezető főtítkárárt és a pohárköszöntőre Campanari Talabér Mártát Várpalota polgármesterét kértük fel (utóbbi kettő már elfogadta). Sajnos, azonban, a koronavírus közbeszólt és megjelent a kormányhatározat is ezért az emlékülést 1994 után először 2020. március 8-án le kellett mondanunk. A szerkesztőség azonban úgy döntött, hogy a 2020 évi első számban még meghirdetett emlékülés elmaradásáról az Olvasóknak

2012

tájékoztatást adjon és egyben a folyamatossággal miatt egy összeállításban mutassa be a korábbi évek történéseit, néhány korabeli fotóval illusztrálva.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) választmányának 1894. április 7-én felolvasás-

sal összekötött rendes gyűlésének jegyzőkönyv 11. pontja az alábbiak tartalmazta: "Árkossy Béla a bányász köszöntésre vonatkozó ama kérdésért terjeszti a választmányi ülés elé, hogy a német „Glückauf” köszöntést a legmagyarosabban mi módon lehetne kifejezni. Többek hozzászólása után Péch Antal tiszteletbeli tag a „Jó szerencsét” köszöntésformát tartva a legmagyarosabban hangzóknak, ezt ajánlja elfogadásra, (általánosan elfogadtatik)” (BKL XXVII. évfolyam 8. szám, p.:115). A második világháború miatt a BKL Bányászatban jelent meg emlékezés „Ötven éves a magyar bányászköszöntés” címen. Faller Jenő írásából (BKL Bányászat 127.évfolyam 2. szám, p.:181-182), két kiemelés:

„A háborús, nagy világesemények szédítő forgatagában lehet, hogy időszerteleg megemlékezni egy látszólag jelentéktelen évfordulóról nekünk, magyar bányászoknak azonban fontos – sőt mostani nyomorult vergődésünkben talán hatványozottan fontos – följegyezni, hogy hivatalos köszöntésünk a „Jó szerencsét” ötven éves.

..... köszöntésből öntudatos büszke hittel csendül ki ma is, hogy bármilyen történjen a földön vagy a föld alatt, a magyar bányász bátran s igaz szívvel állja az eljövendő, további megpróbáltatásokat.”

1994. április 7-én, Várpalotán, a Jó szerencsét Művelődési Központ színháztermében tartotta a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) a centenáriumi ünnepséget.

A Várpalotai Bányász Kórus (kar-nagya: Barabás Klára) műsora után az ünnepséget Schalkhammer Antal, a BDSZ elnöke nyitotta meg, majd Leszkovszki Tibor Várpalota város polgármestere köszöntötte a megjelenteket.

Az ünnepi előadást Molnár László, a Központi Bányászati Múzeum igazgatója tartotta, majd köszöntések hangzottak el az alábbi sorrendben: Dr. Szűcs István (IKM), Dr. Faller Gusztáv (MTA), Dr. Brezsnyánszky Károly (MFT), Dr. Szarka László (MGE), Németh György (MBK). A zárszót Dr. Tóth István az OMBKE elnöke mondta.

A Bányászhimnusz elhangzása után a résztvevők az emléktáblához vonultak ahol dr. Horn János a BDSZ kabinetvezetője egy új hagyomány megteremtésének a kezdetét jelentette be az alábbi szavakkal:

„A BDSZ és az OMBKE, akik az 1991. évben együttműködési szerződést is kötöttek a bányászmagyarországi csodálatos tárházat szeretnék egy új hagyománnyal bővíteni. 1994. április 7-én, most a centenárium napján először, majd a jövőben minden év április 7-én, szakmai nap vagy egyéb rendezvény keretében a BDSZ és az OMBKE képviselői egyidejűleg koszorúzzák meg a Jó szerencsét Művelődési Központ előcsarnokában lévő emléktáblát”.

Az első koszorúkat a BDSZ elnöke (Schalkhammer Antal) és az OMBKE elnöke (Dr. Tóth István) helyezte el,

majd tíz szervezet képviselője koszorúzott.

Az emlékülés állófogadással fejeződött be, ahol a pohárköszöntőt dr. Fazekas János az OMBKE Bányászati Szakosztály elnöke tartotta. Az állófogadás kedves színtöltő volt, hogy minden résztvevő magával vihette az erre az alkalomra készített mini-korsót, melyen

2015

2016

2018

2019

az alábbi szöveg volt olvasható: „100 éves a Jó szerencsét köszöntés. 1994”.

A hagyomány folytatódott minden évben a javaslattevő szervezésében és moderátoraként, az elmúlt évek szakmai előadói:

1995. Dr. Horn János a BDSZ elnöki főtanácsadója, Dr. Faller Gusztáv az MTA BTB elnöke. 1996. Benke István az OMBKE Történeti Bizottság tagja, Molnár László a Központi Bányászati Múzeum igazgatója. 1997. Dr. Dank

2014

Viktor egyetemi tanár, Ősz Árpád OMBKE. 1998. Dr. Zsámboki László a Miskolci Egyetem Központi Könyvtár főigazgatója. 1999. Bircher Erzsébet a Központi Bányászati Múzeum (Sopron) igazgatója. Huszár László Bányász Hagyományok Egyesület (Várpalota). 2000. Csath Béla bányamérnök (OMBKE), Dr. Buzási István bányamér-

dékánja, Dr. Kaptay György a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kar dékánja. 2005. Dr. Hegedüs Miklós a Gazdaságkutató Intézet igazgatója. 2007. Petchnig Mária Zita a Pénzügykutató Intézet főszakértője. 2008. Dr. Szabados Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, PhD Vojuczi Péter, az AUROMA Kft tulajdonos igazgatója. 2009. Dr. Bárdossy György az MTA r. tagja, Kovacsics Árpád a Bakonyi Bauxit Kft vezérigazgatója. 2010. Dr. Gerse Károly, az MVM Zrt vezérigazgató-helyettese. 2011. Dr. Havelda Tamás a Vértesi Erőmű Zrt bányászati igazgatója, Verbőczy József a CALAMITES Kft igazgatója. 2012. Dr. Tamaga Ferenc, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnökhelyettese. 2013. Dr. Holoda Attila, az AURORA ENERGY Kft igazgatója, az OMBKE alelnöke. 2014. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Geofizikai és Földtani Intézet igazgatója. 2015. Dr. Kereki Ferenc, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft ügyvezető igazgatója. 2016. Dr. Kovács Árpád, a Költségvetési Tanács elnöke. 2017. Zelei Gábor a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke. 2018. Süli János tárca nélküli miniszter. 2019. Dr. Fancsik Tamás a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke.

A hagyomány folytatódott, minden évben megrendezésre került az emlékülés, az eddigi utolsó, a huszonötödikre, a várpalotai Művelődési Házban 2019. április 5 - én.

A zsűfólásig megtelt nagyteremben a Faller Jenő Szakközépiskola és Kollégium tanulói színvonalas műsora után / az elmúlt években is a felkészítő tanárok mindig Reif Mónika és Sándor Zsuzsa voltak) dr. Fancsik Tamásnak „Szénhidrogén kutatás és termelés kérdései „című előadása hangzott el.

Az emlékülésre elkészült és csaknem minden résztvevő megkapta az ez alkalomra készült kitűzött, amelyen az alábbi szöveg szerepelt: „Jó szerencsét 1894 Selmechánya (középen 125 és bányászjelvény)”.

Az előadás után az emlékműnél/bronz domborműnél (alkotója Bóna Kovács Károly (1897-1970) bányász-kötődésű szobrász és festőművész, akit 1920-ban – rendkívüli hallgatóként azokat a művészjelölteket vettek fel az Országos Magyar Képzőművészeti Főiskolára, akik nem rendelkeztek középfokú végzettséggel, de a felvételi vizsgán tehetségükről tanúbizonyságot adtak – vettek fel és többek között Kisfaludy Stróbl Zsigmond tanítványa volt. A Főiskola javaslatára a párizsi Képzőművészeti Főiskolán is tanult, hazatérve számos kiállítás stb. őrzte emlékét. A várpalotai dombormű – egy megleten felsőtestű bányászt ábrázol csákánnyal a kezében, aki a bánya mélyén fejt a szén – eredetileg a „Jó szerencsét Olvasókör” avatására készült, amelyre 1931. december 4-én került sor, a dátum nem véletlen, hiszen bizonyára a bányászok védőszentjének Szent Borbála tiszteletére történt ezen a napon az avatás. Az Olvasókör megszűnése és az épület bontása után került jelenlegi helyére (az épület Károlyi Antal Ybl díjas nevéhez kötődik). Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, tartotta az ünnepi beszédet.

Az emlékülésen az utóbbi öt évben – miután kinyomoztam elérhetőségeket - részt vett Bóna Kovács Károly két gyermeke, akik virágot helyeztek el az emlékműnél.

Az emlékbeszéd elhangzása után a Bányászhimnusz harangjátéka alatt huszonegy szervezet koszorúzott.

Az állófogadáson a pohárköszöntőt Dr. Hatala Pál az OMBKE elnöke tartotta.

Az állófogadás mindig is kiváló alkalom volt arra is, hogy rég nem látott kollégák, barátok eszmét cserélhettek, és a zárógondolat, mint eddig minden évben, az volt, hogy „jövőre veled, ugyanitt”. Sajnos az idén ez nem valósult meg, de remélem, hogy 2021-ben már ismét folytatódik a hagyomány.

Dr. Horn János

Ez év július 10-én került sor, Bükkábrányban, a szabadtéri bányászati kiállítás melletti, korábbi múzeumi helyiség, korszerűsített és kibővített épületének avatására. A Jó szerencse Háza nevet kapó létesítmény, „A vándorló bánya titka” címet viselő állandó kiállítással fogadta a megnyitőünnepségre érkező vendégeket, akik között ott voltak a megyei és helyi önkormányzatok, a tervezők és kivitelezők, a régészeti kutatásokat végző Herman Ottó Múzeum képviselői éppúgy, mint a bükkábrányi

bányaüzem, az érdekképviseltek (így a BDSZ), és bányászati intézmények vezetői. Részt vett és beszédet tartott az ünnepségen Tállai András, a térség országgyűlési képviselője, miniszterhelyettes is.

Szalai Szabolcs, Bükkábrány polgármestere üdvözölte a jelenlevőket. Köszöntő beszédében, többek között, a következőket mondta:

- Már 2010-ben megfogalmazódott az ötlet, hogy a településen helyet kellene adnunk az itt előkerült régészeti leleteknek és a bányászat emléktárgyainak, a bányász hagyományoknak. A Területi Operatív Program 2010-ben lehetőséget adott arra, hogy ezt az elképzelésünket megvalósíthassuk. Hosszas egyeztetések, rengeteg ember nagyon sok munkájára és energiájának az eredménye az, ami itt látható. De megérte. Az előtte itt lévő, nem egészen hetven négyzetméteres épületből egy több mint három-

százhatvan négyzetméteres többfunkciós teret varázsoltunk. A képzelőerőnk azonban itt nem állt meg. Kihasznlva a Szlovákia – Magyarország, határokon átnyúló együttműködési alap lehetőségeit, pályáztunk és nyertünk a szabadtéri bányászati kiállítás fejlesztésére. Ennek az eredménye a túloldalon látható. Nagyon sok ember szellemi és fizikai

munkája van ezekben a fejlesztésekben.

Azt kívánom, hogy ez a név, amit ennek az épületnek választottunk, valóban szerencsét hozzon a településnek, és tovább tudjunk haladni a fejlődés útján. Bízom benne, hogy ezzel a beruházással felkerülünk a megyei turisztikai térképére, és sokan fogják látogatni a kiállítást, s számos rendezvénnyel tudunk majd örömet okozni a település és a környék lakosságának.

Tállai András, beszédében néhány olyan dologra hívta fel a figyelmet, amely, Bükkábrány tekintetében, egyedi az országban.

- Már az maga különlegesség, hogy a XXI. században múzeum épül. Általában a települések a múltjukban keresik a történelmi hagyatékot, az évszázadokkal ezelőtti történelmi eseményekhez, vagy tárgyakhoz, várakhoz, építményekhez kötik a település múltját. Bükkábránynak is van nagyon komoly múltja, magam is

meglepődtem, hogy mezőváros volt, s Mária Terézia idejében postával is rendelkezett. Alsó és Felsőábrányból lett 1949-ben Bükkábrány.

Mégsem a múltjában keresendő, hogy ma, múzeum épül itt, hanem az elmúlt évtizedekben, a lignitbányászat elindulásához köthetően. Ezen a helyen van az országban a legkiterjedtebb terület, amit a régészek kutatnak. Az elmúlt húsz évek köszönheti Bükkábrány, hogy végeredményben világhírű település lett. A hétmillió éves mocsári ciprus megtalálása, felfedezése mindenképpen világra szóló régészeti esemény. Bükkábrányban úgy gondolták a nyugdíjas bányászok, az itt élő emberek, hogy meg kell öröközni azt a tevékenységet, ami a település területén történik. Föl kell kutatni az ebből adódó múltat. A kiállítás nem csak a bányászatról szól. Láthatóak az itt élő őseink használati tárgyai, eszközei is.

Aki múzeumot létesít, alapít, épít, az tiszteli a múltat, és üzeni szeretne a jövőnek. Az új nemzedéknek is tisztában kell lennie ősei kultúrájával, szokásaival, hagyományaival, tevékenységével, a felkutatott tárgyakkal, használati eszközeivel. Ahhoz, hogy egy ilyen kulturális érték létrejöjjön itt, Dél-Borsodban, ahhoz nagyon sok ember összefogása, munkája szükséges. Nem elég csupán a városvezetés akarata, hiszen ciklusokon átívelő munka eredménye a múzeum. Ebben benne van a bükkábrányi bányaüzem aktivistái, dolgozói, a szakszervezet erőfeszítése, s mindenki magáénak vallhatja, aki tisztelőg ősei és történelmünk előtt.

Én nagyon remélem, hogy e falak között nagyon sok történelemóra kerül megtartásra, mert hihetetlenül fontos, hogy az ifjúság megismerje környezetét, a múltját, s szívja magába a történelem ismeretét és szeretetét.

Ezt követően szót kapott még a kivitelezők és a régészeti kutatásban részt vevő tudományos munkatársak képví-

selője is, szavaik alátámasztották azt a tényt, hogy milyen alapos előkészítés, hány munkaóra, mennyi energia és főleg kitartás kellett ahhoz, hogy a múzeum létrejöjjön.

A résztvevők megtekintették az állandó kiállítást, majd a nagyteremben gyülekeztek, ahol Dr. Fancsik Tamás, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat elnöke tartott pohárköszöntőt.

- Mindenképpen szeretném kiemelni azt, hogy rendkívül megtisztelő, felemelő, ennek a múzeumnak a megnyitását jelen lenni. Azért, hogy ez egyáltalán

létrejöhett, nagy köszönet illeti a közreműködőket, a kivitelezőket, hiszen az a szakma, amelyet, többek között, én is képviselek, a bányászat, egy gyönyörű és rendkívül innovatív kiállító helyet és felületet kapott, ahol megmutathatja magát. És ami a legszebb, hogy a bányászathoz tartozó tárgyak kulturális köre is bemutatásra kerül. A bányászat maga is kultúrát teremt, hiszen nemcsak egy szakma, hanem ahol megjelenik, ott a bányászat köré egy sajátos érzés és kulturális környezet épül fel. Azt hiszem, hogy itt, Borsodban – én is borsodi vagyok, bányászcsaládból származom – így tudom mondani, hogy meghatározza

az embereknek az életét és a gondolkodását. Ezzel lehetőséget teremt arra, hogy aki esetleg a saját családjában, vagy a környezetében nem tudta megtapasztalni, egyrészt átélheti, és megértheti, hogy mit is jelent a bányászat, és megértheti azt, hogy a bányászat nélkül nem létezne az emberi civilizáció, amelynek, jelenleg mi vagyunk a képviselői. Ez egy nagyon fontos dolog, mert minden pillanatban éljük és élvezzük a bányászat és a föld mélyének értékeit. Ugyanakkor, időnként, tapasztaljuk azt, hogy nagyon nehéz elfogadtatni, sokszor, a közgondolkodásban, hogy erre szükség van. Legyen az külszíni fejtés, vagy éppen mélyművelésű bányászat. Miközben igent mondunk, mindezek pozitív követ-

kezményeire. Azt gondolom, hogy ez a múzeum nagyon szépen mutatja be, hogy mekkora szükség van a bányászatra, s talán segít abban, hogy feloldja ezt a sajátos ellentmondást és tudathasadást is, hogy igenis itt vagyunk, ezt a civilizációt, ezt a jelenkort az itt élő elődeinknek is köszönhetjük.

Gratulálok ehhez az épülethez és kiállításához. Jó szerencsét!

Az ünnepesi programját színesítette, a Perecesi Bányászzenekar előadása, valamint Nemcsák Károly és Szabó Gyula Győző színészek verses-zenés produkciója.

- hip -

Kiszolgáltatottság, szolidaritás, cselekvés

Nőkről nemcsak Nők Napján

A Munkás - Heti Krónika 1875-ben végzett részleges felmérése szerint Budapesten 12 ezer gyári munkásból közel 3 ezer volt nő. A Budapesti Kereskedelmi Kamara - hozzátartoztak az ország jelentős központi területei - összeírásában 22 ezer munkásból 4100 volt a nő. A két adatból 20-25 százalékos arány mérhető le. Az idényszerű munkát végzőket, a cukorgyárakban, építőiparban dolgozókat is figyelembe véve az 1870-1880 közötti években a nőmunkások aránya 20-22 százalékot tett ki.

„1896-ban az újpesti jutagár 1000 munkásnő hetekig sztrájkolt az emberséges körülményekért, a fizikai bántalmazások ellen. 1897 júliusában Budapest összes téglagyárának közel 12 000 férfi és nőmunkása lép sztrájkba emberibb, elkülönített hálómhelyeket kérve, és minden fizikai és goromba viselkedés megtiltását követelve.”

Ott voltak tehát a nők mindenütt, dol-

goztak, ellátták a családot, felléptek az embertelen munkakörülmények ellen. Próbáltak ellenszélben, hiszen a férfi munkástársak sem fogadták el őket, szervezkedni. Kiszolgáltatottságuk, mint az megjelenik a névtelen arcok mögött családon belül és a munkában is elfogadhatatlanul nehéz volt.

A szakszervezetekben kiemelkedően tevékenykedő nőkről kutakodom hónapok óta. Keresem, hol bukkann fel nevük tisztségviselőként, vagy hol írnak szerveződéseikről. Keresem, hogy legyen arcuk, munkástömegben, a tüntetők tömegében jó volna arcokat megismerni. Még Jászai Samu örökérvényű szakszervezet-történetében (1925) sem, egyéb klasszikus szakszervezet-történetekben nem bukkannak fel (egy-két helyen, mint Könyvtárost említik meg. Jó, tudom, hogy csak szakmunkások léphettek be a szakszervezetbe, de mégis.

Mégis emlékezzünk meg róluk, ha

csak néhány bekezdés erejéig, akiknek még a neve sem maradt fenn a szakszervezet történetek lapjain, akikről csak számok tükrében tudunk. Akik vállalták, hogy adnak pénzt a szakegyletre, újságra. Büszkén vallották, hogy csak „a szervezett és tanított asszony az, aki a helytelenül gondolkodó férjének is meg tudja magyarázni, miért kell neki is tevékenykedni egy jobb világért, amikor ki lehet jönni a keresetükből...”

A történelem sodrában nyilván ott voltak mindenütt, hiszen számuk nőtt a munkavállalók sorában a statisztikák szerint. „A magyarországi bányász munkásmozgalom története (1867-1944)” című munkájában dr. Gergely Ernő azt írta többek között: „füsttől mocskos asszonyok ki vannak téve annak, hogy jellemük megromlik, mert nőiellen foglalkozásuk csaknem elkerülhetetlen következményeként elvesztik önbecsülésüket”. Majd másutt így írt: „...a

bányamunkásság (így a nők LJ) bérvisszonyairól a bérrendszer bonyolult volta s az adatok hiányossága miatt nem lehet” adatokat közölni. Vagyis „igazoltan” még kevesebbet tudunk róluk, a nőkről, pedig már évtizedek óta írnak a férfiakról elmaradt béreikről, a küzdelmekről a több bérért, a jobb munkakörülményekért, a szervezkedés lehetőségéért.

Most következhetnének a sorok azokról az időkről, amikor már volt a Nőmunkás, volta egy-két személy, akiről hallottunk. Mégis úgy érzem, nem elegendő ennyi a nők tevékenysége méltatásáról. Pedig néhány éve már sok kiváló tanulmány is született, felsorolva név szerint sokukat.

Megtalálom az 1939. évi I. törvénycikket, mely az 1935. évben, Genfben tartott Nemzetközi Munkaügyi Egyetemes Értekezlet által a nőknek bármilyen bányában földalatti munkára alkalmazása tárgyában tervezet alakjában elfogadott nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szól. A helyzet tehát az, hogy bár a gyakorlatban már 1854. év óta nem alkalmaznak nőket a földalatti bányákban, kifejezetten ilyen tartalmú külön jogszabályunk, amely az ország egész területére kiterjedne, ez idő szerint nincsen. ... így megszületett „Magyarország megerősítő határozata, melyet a Nemzetek Szövetségénél 1938. XII. 19-én iktattatott be.”

Tovább kerestem a bányászokról írásokat. Előbukkan egy fotó „Dorog 1951. február Fiatal nők dolgoznak a dorogi szénbányában. A felvétel készítésének pontos dátuma ismeretlen. MTI Fotó/Magyar Fotó: - Előkerül fotó egy gyönyörű mosolygó lányról, aki a csillét tolja „Tatabánya, 1953. július 16.

Oláh Katalin csillás, a Szabadság brigád tagja, Tatabánya női dolgozóinak egyike. Magyar Fotó: Gink Károly”

Itt az új nőideál „a dolgozó nő” bányában, vagy traktoron a földeken, megtestesítve a szocialista embert. Kaptam egy könyvet, amely 1961-ben jelent meg és „A dolgozó nő otthon.” címet viseli, bemutatva hogyan találja meg boldogságot a családban (első fejezet!), s a végén „Törvényeink a nők védelmében.”

Aztán ott van a Ferge-Turonyi felmérés, mely életem első olyan meghatározó olvasmánya volt, amely segített abban, hogy igyekezzek ne csak a hivatalosat olvasni. „Az ipari munkásnők munka-és életkörülményei (Ferge Szusza, Turonyi Júlia) Kossuth Könyvkiadó, 1969. Itt és most nem tudunk foglalkozni azokkal az írásokkal, amelyek a fejlett szocializmus felé törekvő pártábrándok helyett a jelen valóságát tükrözték.

Írni kellene az utóbbi harminc év nő tisztségviselőiről, de itt most az ARJ Ruhagyár Zrt., Magyarország legnagyobb férfi felsőruházat-gyártással foglalkozó vállalatának ügye az, ami a leginkább ráirányította a figyelmet a női munkavállalók helyzetére. (Ezzel a témával részletesen foglalkozunk „Az érdekvédelem stációi” c. cikkünkben! – a Szerk.)

Bízom benne, mire ez az írás megjelenik, megoldódik nehéz helyzetük.

Nők, arcok, vállalt szakszervezeti munka. Mondhatnánk azt, hogy nem változtak az alapértékek. Iszonyú kiszolgáltatottság, kötelesség vállalás, szolidaritás. Mit üzen a múlt? Talán azt, hogy névvel vagy név nélkül, arccal vagy arc nélkül ott vannak a nők akár a munkában, akár munkanélküliként vállalják a sorsukat, nem némán, hanem cselekvéssel. Ne felejtjük el őket! Ne csak Nők Napján, ne csak néhány ünnepen mondjunk szívhez szóló szavakat notársainkról, hanem legyünk ott mindig a hétköznapiakban is.

Lux Judit

✂ Orosz József ✂ 1939 – 2020

Bányászcsaládba született. 1954-ben kezdett el dolgozni és tanulni a bányászatban. 1958-ban szerzett technikai képesítést és vājár szakmunkás bizonyítványt. Elvégezte az Eötvös Loránd Tudomány Egyetem filozófiai kiegészítő szakát.

Negyvenhat évet dolgozott az iparágban, különböző beosztásokban. Volt segédmunkás, szakmunkás, szakvezető aknász. 1954-től a Bányászszakszervezet tagja. Az országos központban osztály-

vezető, majd 1985-től 1989-ig a BDSZ titkára.

Ezt követően a Mátraaljai Szénbányák Bükkábrányi bányaüzemében helyezkedett el, ahol tizenegy évet dolgozott, előbb fizikai munkásként, majd a bányaüzem szakszervezeti titkáráként. 1991-ben tagja lett a BDSZ országos tanácsának és elnökségének.

2000-ben vonult nyugdíjba.

Nyugodjon békében!

Háromnegyed-századosok

Nemrégiben Fácán József, a rózaszentmártoni nyugdíjas bányászalapszervezet egykori elnöke keresett telefonon, a Bányamunkás legújabb száma után érdeklődött, s miután megkapta a választ egyéb dolgokról is szót kerítettünk. Józsi bácsival 2017-ben készítettem egészoldalas interjút, ami a szeptemberi számban meg is jelent. (Az írás a BDSZ honlapján visszakereshető! – a Szerk!) Ebben részletesen vallott életének meghatározó állomásairól, a bányához való kötődéséről, szakszervezeti munkásságáról. Szóba hoztam, hogy éppen most töltöttem be a hetvenötödik életévemet, mire megjegyezte, hogy ő meg éppen háromnegyed százada tagja a bányászszakszervezetnek.

Amikor letettem a telefont, arra gondoltam, hogy milyen kevesen mondhatják már ezt el magukról. Hiszen, aki 1945-ben kapcsolódott be az érdekvédelemi munkába (Legyen az bányász, vagy könnyűiparban dolgozó), legkorábban 14-15 évesen, ma közel jár a kilencven évhez, ha már be nem töltötte

azt. Tudom, hogy a kor az nem érdem, hanem állapot. Hál 'istennek még köztünk vannak, s a munkavállalói érdekvédelem melletti elkötelezettségük, hűségük és kitartásuk minden elismerést megérdemel.

Átélték a szakszervezeti mozgalom viharos és csendesebb időszakát, a munkaharc politika által szabdalta történeteit, tagságukkal demonstrálták, hogy dolgozótársaikkal szolidárisak, s bár a rendszerváltás környékén legtöbbjük már a nyugdíjas élet mindennapjait élte, az adott szakma nyugdíjas szakszervezeti alapszervezeteiben továbbra is vállalták a közösségi munkát, támogatták/támogatják még aktív társaikat, a munkahelyek megtartásáért, a magasabb bérekért vívott harcaikban.

Köszönhetően tagnyilvántartásunknak, s remélve, hogy nem maradt ki senki, kikerestük azoknak a tagtársaiknak a nevét, akik – Józsi bácsihoz hasonlóan –, ebben az évben érték el a tiszteletre méltó jubileumot, s hetvenöt éve tagjai a szakszervezetünknek.

A bányászat területéről: Kvaszta Lajos és Fácán József, mindketten a Mátrából, Takács István Borsodból, Hidas Jánosné Dorogról, Traj Ferenc és Világos Antal a Mecsekből, Hubert Sándor Veszprémből, Pethő István Mórról. Bencze Jánosné a textilipar területéről. Ez utóbbi szakmát képviseli Herczeg János, aki nyolcvan éve tagja a szakszervezetnek!

Hagyományainkhoz híven, a saját kollektívájuk, helyi szinten megemlékezik a jeles évfordulókról, s mindegyikük megkapja a szakszervezeti tagság idejét jelző BDSZ korszót. Am mindennél fontosabb, hogy sorainkban tudhatjuk őket, s jelenlétükkel, személyes példájukkal még nagyon sokáig emlékeztetik a fiatalabbakat az érdekérvényesítés melletti elkötelezettség fontosságára.

A Bányamunkás szerkesztősége és olvasói nevében kívánok valamennyiüknek jó egészséget, erőt, boldog családi életet, s az immáron százhuszonhat éves bányázköszöntéssel: Jó szerencsét!

- h -

A móri bányásznap megemlékezésén, Lepsényi Bálint a saját versét szavalta el. Edesapja, Lepsényi Gyula, a háta mögött, díszőrséget áll.

A mélység hősei

Nap, mint nap, bátran néznek szembe a fenyegető veszéllyel, Háromszakban robotolnak, reggel, délután és éjjel.

Fejtik ők a szénét különböző gépekkel, Vállvetve harcolnak porral és sötétséggel.

Hogy féljenek, nem engedhetik meg maguknak, Hiszen, enni kell adni a családnak. Várja őket otthon takaros kis feleség, Piros arcú, csillagszemű, gyöngykapajú csemeték.

Amikor leszállnak az irdatlan mélységbe, Mormolj el értük egy imát, hogy őket odalenn semmi baj ne érje! Ha szénporos verejték csorog végig arcukon, Vagy vízcseppek koppannak minden egyes kobakon,

Akkor is mennek előre, tovább, megörzik az utókornak E csodálatra méltó szakmát. Hogy ők is megizleljék a bányászat lényegét, S szívből tudják mondani egymásnak: JÓ SZERENCSE!

Változás a Miskolci Egyetem életében

Hat egyetem 2020. augusztus 1-től alapítványi formában fog működni: Állatorvostudományi Egyetem, Miskolci Egyetem, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Neumann János Egyetem, Széchenyi István Egyetem, Soproni Egyetem.

(A Corvinus Egyetem már régebben alapítványi formában működik, s lapzártánk előtt a Színház és Filmművészeti Egyetem is modellt váltott. – A szerk.)

Az Miskolci Egyetem új neve:

UNIVERSITAS MISKOLCINENSIS ALAPÍTVÁNY.

Az alapítványi kuratóriumi elnöke Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter. A kuratórium tagjai: Dr. Kriza Ákos orvos-közgazdász, Dr. Marie Theres Thiehl az ELMŰ – ÉMÁSZ igazgatóság elnöke, Dr. Kovács Erika az MNB Békéltető Testület elnöke és Fűkő László Róbert a Bosch Power Elektromos Szerszámgyártó Kft gyárigazgatója.

A 2021-ben aktuális rektorváltás

miatt két pályázó volt. Az egyetemi szenátus döntött többséggel PhD Horváth Zita – aki 1990 – 2017 között a Miskolci Egyetemen tanársegédtől általános rektor-helyettes lépcsőfokokat járta be - egyetemi tanár, 2017-től az EMMI felsőoktatásért felelős helyettes államtitkára pályázatát támogatta és így várhatóan a köztársági elnök őt fogja az Egyetem rektorának kinevezni.

-horn-

Könyvismertetés

ENERGIAELLÁTÁS ÉS ELLÁTÁSBIZTONSÁG

A közelmúltban jelent meg magánkiadásban Vajda Györgynek, az MTA rendes tagjának, Állami- és Széchenyi díjas gépész – és villamosmérnök „Energiaellátás és ellátásbiztonság” c. könyve.

A legújabb szakkönyv a jövő évtizedek legfontosabb energiaellátási és ellátás-biztonsági kérdéseit tárgyalja. Áttekinti a világ energiaellátásának a helyzetét és annak problémáit. Ezek

elemzésére támaszkodva bemutatja a célszerű jövőbeni megoldásokat. A nemzetközi energia helyzetre ágyazva vizsgálja a magyar viszonyokat, ismerteti a hazai megoldásokat és neheztítő problémákat és konfliktusokat, valamint az azokból kivezető utakat. Mindvégig szem előtt tartja az energia ellátás biztonságát veszélyeztető, illetve előmozdító körülményeket.

A könyv megrendelhető a következő címen: Könyvműhely/RB – BINDEX Kft, 3526 Miskolc, Blaskovics L. u. 5. Telefon /fax: 46-790 46/790 – 015. E-mail: info@konyvmuhely.hu Ügyintéző: Fazekas Éva. A könyv ára: 5.000.-Ft.

Dr. Horn János

Forrás: mérnök újság XXVII évfolyam, 3. szám 2020 március (p. 66).

Honnan erednek szavaink?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

VÍZSZINTES:

1. Kétérdőst kifejező szócska. – Értékes gyógyító cseppek feltalálója (József). – Szent, rövidítve. 2. Szemüveg tartója. - Sugaras úszójú halfélék családja. – Öltalmazott. – Erzsébet becézett alakja. 3. Mely nyelvekből ered öltözék, illetve köölaj szavunk? - Lezáras eleje! 4. Cél nélkül járkál. – Alaszka állam betűjele. – Földes László énekes és dalszerző művészneve. 5. Felvilágosít, tanít valakit. – Tatár uralkodó címe volt. – Edény mosáshoz, mosdáshoz, névelővel. 6. Blokk közepe! – Adriai horvát sziget, és a rajta épült város neve. A szó másik jelentése elítélt személy, fogoly. – Női név. 7. Hirtelen mozdulattal felém nyúl. – Szeszies ital. Van aki tonikkal szereti. – Szórakoztató elektronikai eszközöket gyártó japán világcég. 8. Drága díszítés. 9. Ukrajnai város a magyar határ közelében. – Perzsa uralkodó címe. – Dohányzás eszköze. 10. Ilyen nép szomszédjaink közül a szlovák, ukrán, szerb, horvát és szlovén is. – Spion. – Olasz, belga és spanyol autók jele. 11. Szomjoltók. – Kopasz fejre mondható. – Völegények párijai. 12. Baromfiudvar lakója. – Boltban van! – Valamilyen külső hatásra mozgással, változással válaszoló. 13. Iridium és kálium vegyjele. – Szén szavunk milyen eredetű? 14. Titán és urán vegyjele. – Téli öltözetek tartozékai. – Mosószer közismert márkája. 15. Őszi hónap, rövidítve. – Orosz női név. – Szép tárgy.

FÜGGŐLEGES:

1. Amerikai katasztrófafilm: ... torony. – Hangos személyt csendre intő. 2. Esztergom melletti község, amelynek üvegyára is van. – Érdekes történetek csattanóval vagy anélkül. 3. Minden hónapban van ilyen nap. – A föld bizonyos kincseit felszínre hozó

technikai berendezés. Szeged mellett van sok ilyen. 4. Francia festő, a tájképek ábrázolásának egyik legnagyobb mestere volt (Jean Baptiste Camille). – Termőföldet lazító. 5. Igavonó négy-lábú. – Föld növény nélküli részének jelzője. – Fél volt! – Nagyon régi. 6. Egy fél kóttél! – Foszfór és arzén vegyjele. – Bevásárlás fonott kelléke. 7. Nadrag szavunk milyen eredetű? – Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, röv. – Ilyen nevű bárónőről szól Huszka Jenő operettje. 8. Gyakori női név. – A közvetlen hűsvét előtti időszak neve. – Fantázia kezdete! 9. Román autók betűjele és tantál vegyjele. – Sokféle egészséges élelmiszer jelzője. – Mária becézve. 10. Erkölcstan. – Önozás egyenmű betűi. – Rendes, de csak félig! 11. Isteni egyenmű betűi. – Falkában van! – Sokáig vízben lévő. – Az egyik elektród. 12. Híres magyar csipke jelzője. – Rugalmas anyag, névelővel. 13. Bánya szavunk milyen eredetű? Környezetszépítő verseny: ... Magyarország. 14. Sajátos időjelző eszköz. – Szalonnát főző. 15. Délelőtti enniivaló. – Csúcsteljesítmény.

Bajai Ernő

Beküldendő a vastag betűs meghatározások megfajtése.

A rejtvénypályázat nyertesei

A márciusi rejtvényünk helyes megfajtése a következő: A RUHAJUKAT, ÖRÖK, RAGYOGNI FOGSZ, ÖRÖMET.

A nyertesek: Ádám Julianna, 3023 Petőfibánya, Apci u. 3; Káldi Béláné, 8060 Mór, Kodály Z. u. 13. Zahariné Lakatos Melinda, 6237 Kecel, Móra Ferenc u. 1.

A nyereményeket postán küldjük el.

A COLAS Északkő Bányászati Kft Tállyai Üzeme 2020. szeptember 4-én tartotta meg 70. Bányásznap Ünnepségét a Mádi Bortó területén. A bányásznap jó hangulatban telt el melynek során a kollégák kicsit kikapcsolódhattak.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Főszerkesztő: Hámori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A Bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja és

nyomja a Nyomdort Kft. • Tel.: 06 30 825-4084 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630